

А.А. Доржиева, Б.Д. Анзанова,
Г.Г. Ахмадеева, С.Ш. Будаева

Уран гархан

Улан-Удэ
2021

Парциальная образовательная программа
дошкольного образования по
изобразительной деятельности

«Уран гархан 'Умелые ручки'»

Для детей от 3 до 7 лет

Разработана в соответствии ФГОС ДО

Улан-Удэ
2021

УДК
ББК
Б

Научный руководитель - Заслуженный учитель РБ, Почетный работник
общего образования РФ, доктор педагогических наук, профессор кафедры
педагогика и психологии детства ГАУ ДПО РБ «Бурятский республиканский
институт образовательной политики» С.Ц. Содномов

Доржиева А.А., Анзанова Б.Д., Ахмадеева Г.Г., Будаева С.Ш.
П__ Парциальная образовательная программа дошкольного образования
«Уран гархан 'Умелые ручки'» для детей от 3 до 7 лет

Для педагогов дошкольного образования – воспитателей, методистов,
заведующих дошкольных образовательных организаций, реализующих
монолингвальное речевое развитие в этнокультурной среде.

© Доржиева А.А., Анзанова Б.Д.,
Ахмадеева Г.Г., Будаева С.Ш.

1. Целевой раздел

1.1. Пояснительная записка

«Истоки способностей и дарования детей – на кончиках их пальцев... Чем больше уверенности и изобретательности в движениях детской руки, чем тоньше взаимодействие руки с орудием труда, тем ярче творческая стихия детского разума...».

В.А. Сухомлинский

Художественно-эстетическое развитие – важнейшая сторона воспитания ребенка. Оно способствует обогащению чувственного опыта, эмоциональной сферы личности, влияет на познание нравственной стороны действительности, повышает познавательную активность.

Парциальная программа «Уран гархан 'Умелые ручки'» ориентирована на создание монолингвальной речевой развивающей этнокультурной среды на бурятском языке и на приобщение детей к традиционной культуре бурятского народа.

У бурятского народа замечательные традиции и обычаи, которые чтят и передают из поколения в поколение. Сохранение национальных художественных традиций – долг современного поколения бурят. Приобщение детей-бурят к национальным духовным ценностям родного народа, включать их в трудовые операции, исконно практикуемые в народе, будет положительно влиять на их воспитание, уважительному отношению к природе, нравственному качеству, наличием гуманности.

Одной из главных традиционных ценностей любого народа является язык. Он – хранит и ретранслирует духовные ценности, выражает менталитет, углубляет у этнофоров ощущение принадлежности к данному этносу. Языку присуща важнейшая функция в формировании национального самосознания, без которого не может быть самой этносоциальной целостности. Сегодня остро стоит проблема сохранения и развития бурятского языка. Поэтому, реализация программы предусмотрена на бурятском языке в целях развития бурятской речи детей дошкольного возраста.

Образовательная парциальная Программа «Уран гархан 'Умелые ручки'» направлена на развитие художественного творчества детей дошкольного возраста в области декоративно-прикладного искусства.

Художественный ручной труд дает богатый развивающий потенциал для детей. Программа способствует самореализацию в творчестве, развитию творческих способностей, неповторимой индивидуальности, расширение кругозора, воспитание на традициях бурятского народа с учетом современных условий жизни, семьи, быта, дизайна.

Программа дополнительного образования «Уран гархан 'Умелые ручки'» относится к *художественно-эстетической направленности*.

Уровень усвоения программы общекультурный.

Парциальная программа «Уран гархан 'Умелые ручки'» направлена на приобщение детей к традиционной культуре бурятского народа и формирование творческих способностей, художественного вкуса средствами искусства и разработана для детей 3-7 лет.

Программа включает следующие разделы:

1. Модуль «Хүхюутэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования) от 3 - 5 лет)
2. Модуль «Уран баримал» «Тестопластика». (5-6 лет)
3. Модуль «Һезе даралга» (Фелтинг) (6-7 лет)
4. Модуль «Шэдигэ морин һүү» (Изделия из конского волоса) (6-7 лет)

Срок реализации парциальной программы «Уран гархан 'Умелые ручки'» 4 года. Возраст детей: 3 года - 7 лет.

1.2. Цели и задачи программы

Цель программы: развитие бурятской речи, формирование духовных качеств, эстетического вкуса у детей на основе приобщения к традиционной культуре бурят, развития творческих способностей через народное декоративно-прикладное искусство бурятского народа.

Общие задачи Программы:

- развитие родной бурятской речи;
- ознакомление детей со свойствами различных материалов;
- развитие мелкой моторики рук, технические навыки, фантазию, творческие способности;
- воспитание интереса к народным традициям, эстетического отношения к действительности, трудолюбия, аккуратности, усидчивости, терпения, умения довести начатое дело до конца, взаимопомощи при выполнении работ.

Модуль «Хүхюутэй хургаханууд»

(Нетрадиционная техника рисования, от 3 - 5 лет)

Изобразительное творчество-бурят является одним из древнейших направлений бурятского искусства. Каждый ребенок рождается художником. Нужно только помочь ему разбудить в себе творческие способности, открыть его сердце добру и красоте, помочь осознать свое место и назначение в этом прекрасном мире.

Нетрадиционные приемы изобразительной деятельности развивают у детей дошкольного возраста воображение, творческое мышление и творческую активность. Нетрадиционные техники рисования демонстрируют необычные сочетания материалов и инструментов. Становление художественного образа у дошкольников происходит на основе практического интереса в развивающей деятельности. Рисование

необычными материалами, оригинальными техниками позволяет детям ощутить незабываемые положительные эмоции. Нетрадиционное рисование доставляет детям множество положительных эмоций, раскрывает новые возможности использования хорошо знакомых им предметов в качестве художественных материалов, удивляет своей непредсказуемостью. Оригинальное рисование без кисточки и карандаша расковывает ребенка, позволяет почувствовать краски, их характер, настроение. Незаметно для себя дети учатся наблюдать, думать, фантазировать.

Применение нетрадиционной техники рисования "Кляксография" (выдувание трубочкой) не только интересное, увлекательное, но и очень полезное занятие, укрепляет силу лёгких и дыхательную систему ребёнка в целом. Рисование нетрадиционным способом бурятских национальных орнаментов способствует формированию умения сравнивать, определять объекты (на что они похожи, какие цвета используются чаще всего в этом виде росписи) и т.д.

Задачи (3-4 лет):

- развивать родную бурятскую речь;
- знакомить детей с различными видами изобразительной деятельности, многообразием художественных материалов;
- познакомить с элементарными бурятскими узорами;
- обучать приемам нетрадиционной техники рисования и способам изображения с использованием различных материалов;
- развитие художественно - творческих способностей у детей средствами нетрадиционных техник рисования;
- воспитывать интерес к изобразительному искусству (нетрадиционному рисованию), эстетическое отношение к окружающему миру, обогащать эмоциональную сферу ребенка.

Задачи (4-5 лет):

- развивать родную бурятскую речь;
- продолжать знакомить детей с различными видами изобразительной деятельности, многообразием художественных материалов;
- продолжать обучать приемам нетрадиционной техники рисования и способам изображения с использованием различных материалов;
- познакомить детей с понятием «орнамент»;
- приобщать детей к декоративной деятельности: показать способы раскрашивания элементов национального орнамента;
- способствовать творческому применению сформированных умений и навыков по декоративному рисованию на силуэтах одежды, головных уборов, обуви, предметах быта, разнообразно используемых элементов национального орнамента;
- рассматривать вместе с детьми работы и побуждать к рассказу о том, что нарисовано;
- привлекать детей к выполнению коллективных работ декоративно-прикладного искусства.

Планируемые результаты:

К завершению первого года обучения по программе (3-4 лет):

- владеют навыками нетрадиционной техники рисования;
- умеют рисовать пальцами, ладонью, кулаком;
- проявляют интерес к изобразительной деятельности.

К завершению второго года обучения по программе (4-5 лет):

- владеют навыками нетрадиционной техники рисования;
- применяют разнообразные приемы нетрадиционного рисования;
- выполняют узоры по мотивам народного декоративно – прикладного искусства;
- самостоятельно используют нетрадиционные материалы и инструменты;
- дают мотивированную оценку результатам своей деятельности;
- проявляют интерес к изобразительной деятельности;
- умеют рисовать пальцами, ладонью, кулаком, создавая композицию;
- используют нетрадиционные техники рисования: оттиск, по-мокрому, восковые мелки + акварель, тычок жесткой полусухой кистью, рисование ватной палочкой, граттаж (черно-белый, цветной), монотипия;
- проявляют фантазию и творческое мышление, дорисовывая предложенные пятна, линии, точки;
- используют различные цвета и оттенки для создания выразительности образов.

Методы, используемые при организации занятий с детьми: тычок жесткой полусухой кистью, рисование пальчиками, рисование ладошкой, оттиск пробкой, оттиск печатками из картофеля, обрывание бумаги, скатывание бумаги, оттиск поролоном, оттиск пенопластом, оттиск печатками из ластика, оттиск смятой бумагой, восковые мелки + акварель, свеча + акварель, печать по трафарету, набрызг, отпечатки листьев.

Модуль «Уран баримал»

(Тестопластика, 5-6 лет)

Тестопластика – осязаемый вид творчества. Ребёнок не только видит то, что создал, но и трогает, берёт в руки и по мере необходимости изменяет.

Соленое тесто – чудесный материал для работы, пластичный, мягкий, интересный. Соленое тесто имеет ряд преимуществ перед пластилином. Оно более пластично, его легко формировать, не пачкает руки. Изделия из соленого теста более долговечны, легко раскрашиваются красками и фломастерами. Из соленого теста можно изготавливать как плоские, так и объемные фигуры, они легко приклеиваются к бумаге, что позволяет создавать красивые композиции и настенные панно. Кроме того, соленое тесто является экологически чистым продуктом.

Технология тестоластики способствует развитию мелкой моторики руки у детей дошкольного возраста. Лепка способствует развитию

зрительного восприятия, памяти, внимания, образного, логического мышления, привитию ручных умений и навыков, повышает сенсорную чувствительность, формирует эстетические вкусы, развивает чувство прекрасного. Данная технология создает предпосылки овладения письмом, развитию связной родной бурятской речи.

Технология тестопластики актуализирует проблему приобщения детей к национальной культуре бурятского народа. Изготовление предметов быта, используемые в традициях гостеприимства, празднования белого месяца, сурхарбаан и т.д. приобщает детей к материальной культуре бурят и служат средством формирования основ этической культуры дошкольника, что составляет фундаментальные основы этноэтических традиций бурятского народа.

Реализация технологии предусматривается в форме игры, познавательной и исследовательской деятельности, в форме творческой активности, обеспечивающей художественно-эстетическое развитие.

Задачи модуля:

- развивать родную бурятскую речь;
- познакомить детей с историей возникновения тестопластики;
- развивать интерес к лепке;
- развивать мелкую моторику рук, воображение, мышление (логическое и абстрактное), эстетическое восприятие;
- совершенствовать умение лепить из целого куска теста, дополнять ее мелкими деталями, украшать при помощи стеки, штампа, налеса;
- формировать умение лепить по представлению героев бурятских народных сказок для последующего использования фигурок в настольном театре;
- закрепить знания о композиции, основах цветоведения, способах и приемах лепки (пластический, конструктивный, комбинированный; скатывание, раскатывание, оттягивание, сглаживание, вдавливание, прижимание, примазывание);
- воспитывать умение трудиться, добиваться получения желаемого результата, умение довести начатое до конца, аккуратность.

Планируемые результаты:

- владеют приемами тестопластики (скатывание прямыми и круговыми движениями, сплющивание, расплющивание, вытягивание отдельных частей из целого куска, прижимание, примазывание, лепка из нескольких частей);
- создают и составляют композицию из отдельных элементов;
- применяют шаблоны, подбирают подходящие инструменты для лепки;
- научатся работать с природным и бросовым материалом;
- украшают поделки различным дополнительным и природным материалом;
- оформляют предметы мелкими деталями, вылепленными из теста;
- проявляют бережное отношение к произведениям искусства, к материалам, а также аккуратность и собранность, уважение, доброжелательность к сверстникам и взрослым, работающим с ними в процессе создания коллективной (парной) работы.

Методы, используемые при организации занятий с детьми:

1. **Наглядный** (показ готовых образцов поделок, рассматривание игрушек, скульптуры и т.д., рассматривание иллюстраций из книг, фотографий, картин и т.д., показ приемов выполнения задания, показ технологических приемов.)
2. **Словесный** (беседа, пояснения, вопросы, художественное словопрактическое (выполнение работы));

Способы лепки:

1. **Конструктивный** – лепка предмета из отдельных кусочков (раскатывать, вытягивать, сплющивать, прищипывать, соединять вместе).
2. **Скульптурный** – из целого куска. Превращая его в фигуру.
3. **Комбинированный** – сочетание в одном изделии разных способов лепки.
4. **Модульная лепка** – составление объемной мозаики или конструирование из отдельных деталей.
5. **Лепка на форме** – использование готовых форм под основу.

Технические приемы лепки (бывают ладонные и пальцевые):

Разминание, сминание. Многократное надавливание руками и пальцами на кусок теста.

Отщипывание. Отделение от большого куска теста небольших кусочков при помощи большого и указательного пальцев руки. Для этого сначала прищипывают от края большого куска небольшой кусочек, а затем отрывают его.

Скатывание. Формирование больших и маленьких шариков при помощи круговых движений между прямыми ладонями или ладонью и столом. Положить кусочек теста между ладонями, немножко прижать и выполнять кругообразные движения, чтобы получился шарик. Шарик нужно периодически поворачивать, чтобы он стал круглым.

Раскатывание. Формирование из куска «колбаски» (фигур цилиндрической формы разного размера) путем скатывания его движениями вперед-назад между прямыми ладонями или ладонью и столом. Для шарика – движения круговые. Скатать шарик и прямолинейными движениями рук преобразовать в цилиндр. Яйцо получится, если руки поставить наклонно (под углом) относительно друг друга и выполнить раскатывание.

Сплющивание, расплющивание. Сжатие куска с целью придания ему плоской формы. Небольшой кусочек сплющивается двумя пальцами – большим и указательным. Средний кусочек – придавливаем с помощью ладошки к плоской поверхности. Чтобы получить лепешку или диск, сначала скатывают шарик, потом его сильно сдавливают между ладошками, или прижимают ладошкой к столу.

Вдавливание. Путем нажатия большого и указательного пальца на комочек теста делается небольшое углубление.

Прищипывание. Придает определенную фактуру поверхности изделия, что необходимо при выполнении мелких деталей на крупной модели. Для этого большим и указательным пальцами оттягивают небольшой край и заостряют.

Оттягивание. Похоже на предыдущий прием, но после захвата теста его оттягивают и формируют новый элемент или деталь.

Заострение, зашпильвание. Одним или двумя пальцами прижимают кусочек теста со всех сторон до получения острого конца.

Заглаживание, сглаживание. Применяется для создания плавного перехода от одной детали к другой при соединении и для закругления. Выполняется пальцами или стеклом. Одновременно можно удалить излишек теста

Разрезание. Разделение бруска стеклом или резачком на отдельные куски.

Соединение. Прикладывание и несильное прижатие деталей друг к другу. При этом нужно контролировать силу и не допускать деформации деталей.

Примазывание. Детали прилепляются друг другу и указательным пальцем сглаживаются, смазываются. При этом тесто с одной детали будет переходить на другую.

Скручивание. Придание формы спираль.

Налепы. Оформление, дополнение изделия отдельными мелкими деталями.

Процарапывание. Соскабливание слоя теста острым предметом. Бывает многослойным.

Способы оформления и декорирования:

1. оттягивание с моделированием (клевик, ушки)
2. зашпильвание (лепестки)
3. загибание (край тарелочки)
4. использование приспособлений (валки, гребни, острые предметы)
5. дополнение другими материалами (налепы другого цвета, семена, крупы, ракушки)

Модуль «Изы даралга» (Фелтинг, 6-7 лет)

Возрождение национальных традиций и обычаев является актуальным на сегодняшний день. Изучая значение и изготовление войлока, мы больше узнаем о традициях своего народа. Буряты – скотоводы издавна производили в домашних условиях практически все необходимое для удовлетворения потребностей в разнообразных предметах хозяйства и быта. Все члены семьи в особенности женщины обрабатывали шерсть, катали войлок, изготавливали нитки, шили, участвовали в обработке кожи. Очень важное значение в быту имела обработка шерсти и изготовление из нее войлока и других необходимых изделий. В наше время использование натуральной шерсти становится редкостью. Войлок являлся ярким произведением искусства.

Валяние – поистине завораживающий вид творчества, это прекрасная возможность научиться делать украшения, предметы интерьера, моделировать объемные фигуры, составлять панно из кусочков шерсти и т.д.

Актуальность данного вида декоративно-прикладного искусства заключается в том, что простой ручной труд помогает развивать у детей фантазию, творческое мышление, выдумку. Он способствует привитию определенных трудовых навыков и умений, развивает творческие способности детей, их художественный вкус. Развивается мелкая моторика рук, что будет в дальнейшем способствовать освоению письма, а также стимулировать деятельность мозга.

Каждый ребенок, занимающийся изготовлением изделий из шерсти, творческая неповторимая личность со своей фантазией и выдумкой, собственным мировоззрением. Ребята об этом узнают, взяв в руки приятную на ощупь и разноцветную на вид пряжу шерсти. Взаимодействие с теплой мягкой шерстью благотворно влияет на нервную систему, снимает стресс, успокаивает, доставляет массу удовольствия детям.

Вкладывая душу в свои работы, дети познают и раскрывают себя, учатся понимать язык рукоделия, разбираться в законах композиции, осваивают историю через валяние шерсти.

Различают два вида валяния: **сухое и мокрое.**

Сухое валяние – процесс изготовления изделий при помощи специальных игл, которые перемешивают и путают волокна шерсти.

Мокрое валяние – выполняется при помощи воды и мыла. Шерсть смачивается мыльным раствором, и валяние происходит в процессе трения.

Задачи:

- обучение детей технике сухого валяния, мокрого валяния, выкладывания шерсти;
- учить наклеивать готовые формы, составлять из них изображения готовых предметов, совершенствуя ориентировку на плоскости.
- развивать моторные навыки, образное мышление, внимание, фантазию, творческие способности;
- развивать умение безопасно пользоваться инструментами при работе;
- воспитывать любовь и уважение к традициям и культуре родной земли.

Планируемые результаты:

- владеет основными приемами работы с шерстью: сухое валяние, мокрое валяние, выкладывание шерсти;
- владеет инструментами для валяния;
- умеет подбирать шерсть, украшать, декорировать изделие при помощи бусин, паеток;
- умеет создавать из шерсти цветы, панно, картины;
- наличие интереса к трудовой деятельности, стремление к творческому самовыражению через работу с шерстью.

Методика включает в себя четыре этапа:

1. **Знакомство с шерстью, ее свойствами:** мягкость, легкость, волокнистость, способность к распушению и методами работы: шпиль, вытягивание, настривание, скручивание и скатывание.

2. **Рисование из шерсти на плоскости** в технике многослойного выкладывания шерстяных волокон. Дети учатся аккуратно отделять прядки шерсти методом «вытягивания» и раскладывать в соответствии с замыслом. Работы оформляются под стекло.

3. **Сухое валяние** – процесс изготовления изделий при помощи специальных игл, которые перемешивают и путают волокна шерсти.

4. **Картинки в технике «мокрого валяния».** Используя навыки аккуратной работы с шерстью, полученные на предыдущих этапах, дети выкладывают картины. Затем в технике «мокрого валяния» формируют войлочное полотно.

Применяя технику работы с шерстью, можно создать целые картины творчества детей. Знакомит детей с секретами создания работ, используя шерсть. Работы детей могут использоваться в оформлении групп, поздравительных открыток, для участия в тематических выставках, в качестве подарков родителям.

Модуль «Шэдигэ морин буул» (Изделия из конского волоса, 6-7 лет)

Конский волос – красивый, экологически чистый, натуральный, природный материал. Получают его при стрижке коней. Конский волос имеет много особенностей, отличающих ее от других видов шерсти и придающих ей длительно уникальные целебные свойства. Конский волос внутри полой, что обеспечивает ему дополнительные теплоизолирующие свойства и легкость.

При изготовлении не используются красители. Вся цветовая гамма достигается сочетанием натуральных цветов конского волоса. В старину им, как нитками, шивали и украшали бытовые и хозяйственные вещи. Плетением из конского волоса создавались обереги, детские игрушки, необходимые для жизни хозяйственная утварь (коврики, кнут, повод, узла, и т.д.), расшивалась берестяная посуда и т. д. Это искусство ныне считается почти утраченным.

Плетение из конского волоса – увлекательная и интересная работа, которая развивает творческое мышление, расширяет интерес к прикладному искусству народов. Также занятия плетением из конского волоса улучшают здоровье мастера, потому что происходит точечный массаж пальцев руки, где сконцентрированы все важные точки организма человека. Изделия из конского волоса является творением вечным, ибо конский волос не берет время, ему не страшны солнечный свет, влага, мороз.

С целью привить детям традиции наших предков, вызвать интерес к прикладному искусству своего народа, знакомим детей со свойствами материала, техникой плетения, учим подбирать по цвету. После того, как

ребенок усвоит навыки плетения веревки, он может изготовить простые узоры, орнаменты, украшения с применением конского волоса.

Задачи:

- развитие родной бурятской речи;
- приобщение детей к национальным традициям на основе работы с конским волосом, повышение интереса к изделиям из конского волоса;
- ознакомление детей с конским волосом, подбором цвета, техникой плетения, изготовления изделий из конского волоса;
- развитие творческих способностей детей;
- воспитывать любовь и уважение к родному краю, любовь к труду, самостоятельность, целеустремленность.

Планируемые результаты:

- расчесывать, отделять волос по цвету;
- сучение волос, плетение жгута;
- изготавливать узоры, орнаменты, украшения с применением конского волоса;
- уметь правильно пользоваться острыми, режущими предметами.

1.3. Подходы и принципы построения программы

Содержательную основу парциальной Программы составляет культурно-исторический, этнокультурологический, системно-деятельностный подходы к развитию ребенка и организации образовательной этнокультурной среды.

Согласно *культурно-историческому подходу*, развитие человека происходит путем присвоения исторически выработанных (культурных) форм и способов деятельности. Основоположник данного подхода Л.С. Выготский отмечал, что развитие мышления и других психических процессов ребенка в первую очередь осуществляется через освоение им «культурных» знаков (речи, языка, образов, символов) в процессе общения с другими людьми.

Этнокультурологический подход основан на учете ключевых этнокультурных традиций родного бурятского народа с целью формирования этнокультурной личности в процессе ее инкультурации посредством приобщения детей к традиционной культуре на родном бурятском языке, а также формирования личностной этнической культуры, толерантности, способности к восприятию и ретрансляции культуры своего народа, к межэтническому и межкультурному общению (С.Ц. Содномов).

В основе *системно-деятельностного подхода* лежит представление о том, что развитие всех сторон личности ребенка определяется характером организации его деятельности. Организация образовательного процесса согласно данному подходу (А.Г. Асмолов, П.Я. Гальперин, В.В. Давыдов, А.В. Запорожец, А.Н. Леонтьев, С.Л. Рубинштейн и др.) предполагает развитие самой деятельности, ее основных компонентов (мотивов, целей,

действий, способов действий или операций), в результате чего ребенок развивается как субъект этой деятельности (деятель).

Система принципов, положенная в основу парциальной Программы, реализует системно-деятельностный подход на основе общей теории деятельности (О.С. Анисимов, Г.П. Щедровицкой и др.).

Принципы *системно-деятельностного* подхода позволяют каждому педагогу создать образовательную этнокультурную среду, отвечающую современным требованиям.

Принцип психологической комфортности. Взаимоотношения между детьми и педагогами строятся на основе доброжелательности, поддержки, доверия и конструктивной взаимопомощи.

Принцип деятельности. Основной акцент делается на организации самостоятельных детских «открытий» в процессе художественно-эстетических видов деятельности детей (в игре, познавательной и исследовательской деятельности, рисовании, общении и пр.); педагог выступает, прежде всего, как организатор образовательного процесса.

Принцип целостности. Стратегия и тактика воспитательно-образовательной работы с детьми опирается на представление о целостной жизнедеятельности ребенка. У ребенка формируется целостное представление о мире, себе самом, социокультурных отношениях.

Принцип этнокультурности. Создаются условия для решения задач развития этнического самосознания, толерантности, способности к общению, а также освоения ценностей родной бурятской культуры, приобретения этнокультурных знаний, умений, которые обеспечивают становление ребенка дошкольного возраста.

Принцип возрастосообразности. Стратегия эстетического развития ребенка дошкольного возраста на родном бурятском языке: отбор содержания, отражающего ценности родной бурятской культуры, разработка технологии приобретения этнокультурных знаний и умений.

Принцип природосообразности. Положение не только руководства факторами естественного, природного развития ребенка, но и учитывать новообразования возраста согласно возрастной периодизации (Л.С. Выготский).

Принцип минимакса. Создаются условия для продвижения каждого ребенка по индивидуальной траектории развития и саморазвития - в своем темпе, на уровне своего возможного максимума.

Принцип творчества. Образовательный процесс ориентирован на развитие творческих способностей каждого ребенка, приобретение им собственного опыта творческой деятельности.

Принцип вариативности. Детям предоставляются возможности выбора игрушек, материалов, видов активности, партнеров совместной деятельности и общения, а также источника информации, способа действия и др.

Принцип непрерывности. Обеспечивается преемственность в содержании, технологиях, методах между модулями программы, определяется вектор на дальнюю перспективу развития.

1.4. Возрастные особенности развития детей.

От 3 до 4 лет

Интерес к продуктивной деятельности неустойчив. Замысел управляется изображением и меняется по ходу работы, происходит овладение изображением формы предметов. Работы схематичны, детали отсутствуют - трудно догадаться, что изображено ребенком. В аппликации дети учатся располагать и наклеивать готовые изображения знакомых предметов, меняя сюжеты, составлять узоры из растительных и геометрических форм, чередуя их по цвету и величине.

В лепке дети создают изображение путем отщипывания, отрывания комков, скатывания их между ладонями и на плоскости и сплющивания.

От 4 до 5 лет

В художественной и продуктивной деятельности дети эмоционально откликаются на художественные произведения, произведения музыкального и изобразительного искусства, в которых с помощью образных средств переданы различные эмоциональные состояния людей.

Обнаруживается разница в предпочтениях, связанных с художественно-эстетической деятельностью, у мальчиков и девочек. Важным показателем развития ребенка-дошкольника является изобразительная деятельность. К 4 годам круг изображаемых предметов довольно широк. В рисунках появляются детали. Замысел детского рисунка может меняться по ходу изображения. Дети владеют простейшими техническими умениями и навыками. Могут своевременно насыщать ворс кисти краской, промывать кисть по окончании работы, смешивать на палитре краски. Начинают использовать цвет для украшения рисунка. Могут раскатывать пластические материалы круговыми и прямыми движениями ладоней рук, соединять готовые части друг с другом, украшать вылепленные предметы, используя стеку и путем вдавливая. Конструирование начинает носить характер продуктивной деятельности: дети замысливают будущую конструкцию и осуществляют поиск способов её исполнения. Могут изготавливать поделки из бумаги, природного материала. Начинают овладевать техникой работы с ножницами.

Составляют композиции из готовых и самостоятельно вырезанных простых форм. Изменяется композиция рисунков: от хаотичного расположения штрихов, мазков, форм дети переходят к фризовой композиции - располагают предметы ритмично в ряд, повторяя изображения по несколько раз.

В аппликации - располагают и наклеивают готовые изображения знакомых предметов, меняя сюжеты, составляют узоры из растительных и геометрических форм, чередуя их по цвету и величине.

От 5 до 6 лет

В этом возрасте в поведении дошкольников происходят качественные

изменения — формируется возможность саморегуляции. Более совершенной становится моторика. К 5 годам они обладают довольно большим запасом представлений об окружающем. Внимание детей становится более устойчивым и произвольным. Активизируется и расширяется словарный запас. Возраст 5—6 лет можно охарактеризовать как возраст овладения ребёнком продуктивным воображением, дети могут реализовать задуманное.

Совершенствуются и развиваются практические навыки (лепка тестом с натуры; лепка по представлению; динамика движения; выразительность образа; лепка скульптуры из 2-3 предметов; поза; пропорции; разные способы лепки; сплющивание; защипывание, соединение краев теста; оттягивание; сглаживание; вдавливание; прижимание; примазывание; раскатывание; мелкие налепы; устойчивость; рельеф; роспись; использование стеки и т.д.

Дети лепят по условиям, заданным взрослым, но уже готовы к самостоятельному творчеству. У них формируются обобщённые способы действий и обобщённые представления о созданных ими продуктах деятельности. Совершенствуются и развиваются практические навыки работы с ножницами: дети могут вырезать круги из квадратов, овалы из прямоугольников, преобразовывать одни геометрические фигуры в другие: квадрат в несколько треугольников, прямоугольник - в полоски, квадраты и маленькие прямоугольники. Создавать из нарезанных фигур изображения разных предметов или декоративные композиции.

От 6 до 7 лет

В продуктивной деятельности дети знают, что они хотят изобразить и могут целенаправленно следовать к своей цели, преодолевая препятствия и не отказываясь от своего замысла, который теперь становится опережающим. Способны изображать все, что вызывает у них интерес. Созданные изображения становятся похожи на реальный предмет, узнаваемы и включают множество деталей. Это не только изображение отдельных предметов и сюжетные картинки, но и иллюстрации к сказкам, событиям. Дети могут передавать характерные признаки предмета: очертания формы, пропорции, цвет.

В рисовании дети могут создавать цветовые тона и оттенки, осваивать новые способы работы гуашью по «сырому» и «сухому», использовать способы различного наложения цветового пятна, а цвет как средство передачи настроения, состояния, отношения к изображаемому или выделения в рисунке главного. Становятся доступны приемы декоративного украшения.

В аппликации осваивают приемы вырезания одинаковых фигур или деталей из бумаги сложенной пополам, гармошкой. У них проявляется чувство цвета при выборе бумаги разных оттенков. Используя в аппликации природный материал, дошкольники создают фигурки людей, животных, героев литературных произведений. Наиболее важным достижением детей в данной образовательной области является овладение композицией (фризовой, линейной, центральной) с учетом пространственных отношений,

в соответствии с сюжетом и собственным замыслом. Дети могут создавать многофигурные сюжетные композиции, располагая предметы ближе, дальше.

Проявляют интерес к коллективным работам и могут договариваться между собой, хотя помощь воспитателя им все еще нужна.

Мир не только устойчив в восприятии ребенка, но и может выступать как релятивный (все можно всем); складывающийся в предшествующий период развития условный план действия воплощается в элементах образного мышления, воспроизводящего и творческого продуктивного воображения; формируются основы символической функции сознания, развиваются сенсорные и интеллектуальные способности.

К концу периода ребенок начинает ставить себя на место другого человека: смотреть на происходящее с позиций других и понимать мотивы их действий; самостоятельно строить образ будущего результата продуктивного действия. В отличие от ребенка раннего возраста, который способен лишь к элементарному различению таких сфер действительности, как природный и рукотворный мир, "другие люди" и "Я сам", к концу дошкольного возраста формируются представления о различных сторонах каждой из этих сфер.

2. Содержательный раздел

2.1. Модуль «Хүхүүтэй хургаханууд»

(Нетрадиционная техника рисования)

от 3-4 лет

2.1.1. Тодорхой зорилгоонууд:

- үхибүүддээ заншалта болоогүй зуралгын техникснүүдтэй, тэднэй олон янзын хэрэгсэлнүүдтэй танилсуулха, янзын хэрэгсэлнүүддээ хэрэглэж зуралгын аргуудта хургаха;
- буряад арадай угалзануудтай танилсуулха;
- үхибүүдэй уран найханай зохёон байгуулгын шадабари заншалта болоогүй зуралгын аргаар хүтжөөхэ;
- үхибүүддээ уран найханай урлалда һонирхол хүмүүжүүлхэ, байгаалида, буряад арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.

2.1.2. Удха

Поролооноор буулгабари

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ.

Хэрэгсэлнүүд: поролоной зүһэм, прищепкэ, гуаштай аяганууд, элдэб янзын үнгэтэй, хэмжээтэй зузаан саарханууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуаштай амбарта соо поролооноор удхаад, найшаһан дээрэ буулгабари дүүргэнэ. Үнгэгүүдэй хубилхын тула ондоо аяга ба поролон абаха. Ажалай һүүдээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Хургануудаараа зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, сэг.

Хэрэгсэлнүүд: гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, саархан дээрэ хорото мөөгын бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд хургануудаа гуаштай аяга руу буулгаад, хорото мөөгын орой дээрэ сэгүүдые, ашагуудые табиха. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Альгаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: үргэн блюде соо гуашь, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу альгануудаа буулгаад, саархан дээрэ тамгална. Элдэб янзын үнгөөр шэрдэнхэй зүүншые, барууншые альгануудаараа зураха. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Воскоор хэгдэн харандаашуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, ашаг, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: воскоор хэгдэн харандаашууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сагаан саархан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдэй бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд воскоор хэгдэн харандаашуудаар сагаан саархан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдые шэрдэнэ. Бүхы саарһаа уһан шэрээр шэрдэнэ. Воскоор хэгдэн харандаашуудаар зураһан дүрсэнүүд шэрдэгдэнгүй үлэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Агаарай шаригуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, түхэл, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: агаарай шаригууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, тугай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: агаарай шаригуудые үхибүүд хэрэгтэй үнгэтэй гуашь руу буулгана, тингээд тугай бэлэдхэлнүүдые шаригуудаар шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Шэрүүн хуурай биирээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: боро, шара, сагаан үнгэтэй гуаштай аяганууд, шэрүүн хуурай биирэнүүд, клеенконууд, саархан дээрэ минсгэйн бэлэдхэл, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд хатанхай биирэ абаад гуашь руу буулгана, минсгэйн бэлэдхэл дээрэ биирээр бүхы зураг хадхан зурана, биирээ сэхээр бариха хэрэгтэй. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлэнэ уһаар угааха.

Пластилинаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, түхэл, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: пластилин, саархан дээрэ хониной бэлэдхэл, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, пластилинаар хүдэлдэг хабтагайнууд, уһатай аяганууд, стек, салфетканууд.

Харуулгын арга: пластилинаа үхибүүд гар соогоо хүдэлгэжэ дулаасуулна. Пластилинайгаа зөөлн болоходо жаахан зүлэмөөр шэмхэ шэмхэлээр талалаад, бэлэдхэл дээрэ няаха. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлэнэ уһаар угааха.

Рис хүртээгээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: рис хүртээ, сабуун ПВА, биирэнүүд, гуаштай аяганууд, сэнхир үнгэтэй картон дээрэ шандаганай бэлэдхэл, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд нягтаар сабуун ПВА руу биирэнүүдээ буулгана, шандаганай дүрсэтэй бэлэдхэл дээгүүр сабуунаар ябуулна, рис хүртээгээ сабуун дээгүүр адхана. Хатахадань, үлүү гараһан хүртээгээ нягтаар бэжэрхэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлэнэ уһаар угааха.

Хүбэн модонуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, жирафай бэлэдхэл, салфетканууд.

Харуулгын арга: хүбэн модонуудаа хүрэн гуашь руу буулгаад, жираф шэрдэнэ, ондоо хүбэн модонуудые абаад, хара-хүрэн гуашаар жирафай ашагуудыень шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлэнэ уһаар угааха.

Шүдэнэй шеткоор зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура, сэг, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: шүдэнэй шетконууд, гуаштай аяганууд, картоноор хэгдэн бээлэйн бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу шүдэнэй шетконуудые буулгаад, сасаруулан бээлэйнүүдые шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлэнэ уһаар угааха.

Мухарюулан саарһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: фактура, түхэл, үнгэ, сэг, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: салфетканууд, аяга соо сабуун ПВА, сэнхир үнгэтэй картон, биирэнүүд, аяга соо гуашь.

Харуулгын арга: үхибүүд салфеткануудыг гар соогоо зөөлэн болотор бажууна, түхэрбон шаригууд болотор мухаржуулна, жааханшье, томошье шаригууд болгооно. Салфеткаар хэгдээн шаригуудаа сабуун руу буулгаад, сэнхир үнгэтэй картон дээрээ няана. Биирэ гуашь хоороор снеговигай нүдэн, аман, хамар, гарнуудмьень, хүлнүүдмьень зуража нурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь унаар угааха.

Вилкээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: фактура, түхэл, үнгэ, ашаг, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: вилканууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сайбар ногоон үнгэтэй картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд вилка гуаштай аяганууд руу буулгаад, түгсүүлхээ эхилээд доошон зурана. Түүрүүн баруун талмьень зураха, хүүлдэнь зүүн талмьень зураха. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Хүбэн дискэнүүдээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура, түхэл, зурлаа, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн дискэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд хүбэн дискэнүүдыг картон дээрэ ПВА сабуунаар няана, нягданхай хүбэн дискэнүүд дээрэ биирээр тэгэндэһэнь доошон зурлаануудыг зурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь унаар угааха.

Гофрокартоноор зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: түбкээр ореонхой саархан аршуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдээн аягануудай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: гофрированнин зурлаагаар хайшаланхай картон түбкэ болгонобди, үхибүүд гуашь руу түбкын үзүүр буулгаад аягануудай бэлэдхэл дээрэ гое бамба сээг тамгална. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь унаар угааха.

Тамгаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, зурлаа, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: хартаабхаар буряад малгайнуудыг хэһэн бэлэн тамганууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэй картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу хартаабхаар хэһэн тамгануудыг буулгаад, картон дээрэ элдэб үнгэтэй малгайнуудай хэблэл табина. Биирээр

хажуу тээшээ гараһан шэрэнүүдыг заһана, дээрэхи сасаг зурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь унаар угааха.

Бажуунхой саарһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ.

Хэрэгсэлнүүд: салфетканууд али саарһанууд, үнгэтэ картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, гараа аршаха салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд салфеткануудыг гар соогоо зөөлэн болотор бажууна, гуаштай аяга руу саарһануудаа буулгаад, картон дээрээ хабарай пейзаж зурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, унаар угааха.

Һарбагар помпонуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, сэг, үнгэ, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: һарбагар помпонууд, прищепкэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд прищепкэнүүдээр помпонуудыг гуаштай аяга руу буулгаад, картон дээрэ орхойн хэблэл табина. Элдэб янзын үнгэнүүдээр хүдэлнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, унаар угааха.

Дабһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, багтаса, фактура, түхэл.

Хэрэгсэлнүүд: дабһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, аяга соо ПВА сабуун, салфетканууд.

Харуулгын арга: ПВА сабуунтай аяга руу биирэнүүдээ буулгаад, картон дээрэ гаргана. Сабуунаар шэрдэһэн һуури дээгуур дабаһаа алхана. Хатахадань үлүү дабаһмьень доошон унагаана. Үнгэтэ гуашнуудаар няадданхай дабһан дээгүүрээ ургамлинуудыг шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, унаар угааха.

Шулуун дээрэ зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фантастическа силуэт, багтаса, түхэл, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: адлихан тухэлтэй шулуунууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд улаан үнгэтэй гуашаар шулуугаа шэрдэнэ, хатахадань дээрэһэнь хургануудаараа хара үнгэтэй сэгүүдыг табина. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, унаар угааха.

2.2. Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд»
(Нетрадиционная техника рисования)
4 - 5 лет

2.1.1. Тодорхой зорилгоонууд:

- үхибуудыг заншалта болоогүй зуралгын техникэнүүдтэй, тэдэнэй олон янзын хэрэгсэлнүүдээр танилсуулга үргэлжлүүлжэ, олон янзын хэрэгсэлнүүдыг хэрэглэн, зуралгын шэнэ аргуудта хургахыг;
- үхибүүдэй уран найханай зохион байгуулгын шадабари ёно заншалта болоогүй зуралгын аргаар хугжөөхэ;
- бурад арадай угалзануудтай (орнамент) танилсуулха, шэрдэжэ хургахыг, гоохо ажыбуулга хамжалга;
- хубсаһа, малгай, гутал, байра байдалай зүйлнүүдэй, угалзануудай дүрсэнүүдыг уран найханаар гооожо хургахыг;
- хэһэн ажаллаа хөөржэ угэхыень баадхаха;
- үхибүүдыг уран найханай урладда һонирхол хүмүүжүүлжэ, байгаалда, бурад арадайнгаа ёно заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ.

2.1.2. Удхы

Үнгэтэ зальээр (хүрнэгээр) зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* үнгэ, фактура, контур
Хэрэгсэлнүүд: альбомой саарһан (картонууд), набшаһанууд, харандааш, гуашь, поролон тампоонууд, зуралгын хэрэгсэлнүүд.
Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн саарһан дээрэ юмэ тойруулан зурана, тэрэн дээрэ сабуу няана, тингээд хүрнэгэ гү, али үнгэтэ зальэ адхаад, зураглалһан юмэнэйнгээ дүрсэ бин болгоно. Үлүүень һэжэрэн адхаад, зурагаа поролон тампоноор зурагайнгаа газар талыень үнгэтэй болгоно.

Пуантилизм. Хүбэн модохонуудаар зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* ашаг
Хэрэгсэлнүүд: саарһан (картон) дээрэ зуранхай юмэнэй хэлбэрнүүд, гуашь, хүбэн модохонууд.
Дүрсэ харуулалгын арга: саарһан (картон) дээрэ зуранхай юмэнэй хэлбэрнүүд дээрэ хүбэн модохонуудаар гуашаар ашаг табин зураха.

Дабһаар нархяаг зуралга

- Уран хурса байлгын арга:* фактура, объем, үнгэ
Хэрэгсэлнүүд: нархяаг зуранхай саарһанууд, акварель, гуашь, бинрэнүүд, нархяагуудай зурагууд болон муляжууд, ПВА сабуун, дабһан
Дүрсэ харуулалгын арга: саарһан дээрэ нархяаг зурана. Тэрэнэ бинрээр норгодохо, тингээд зураг дээрэ дабһа адхаха. Хатахыень хүлээн абаад, үлүү дабһыень халха. Хүсэд хатахадань, нархяагаа шэрэнүүдээр дүүрэн дүрсэтэй болгохо.

Альгаараа зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* ашаг, үнгэ, силуэт
Хэрэгсэлнүүд: альбомно саарһанууд, фломастернууд, гуашь, бинрэнүүд, шингтэй салфетканыуд, уһатай стаканыуд
Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн альгага гуаштай улхан руу хэжэ, үгы һаа альгага гуашаар шэрдэнэ. Тингээд альганайнгаа сараа саарһан дээрэ табина. Алһынь альгаараа зуража болоно. Силуэт оорөө зурана.

Фроттаж техникэ.

- Уран хурса байлгын арга:* объем, фактура
Хэрэгсэлнүүд: саарһан, хэлбэритэй юмэн, воскоор хэгдэнэн харандааш
Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн хэлбэритэй юмэн дээрэ саарһаа табиад, воскоор хэгдэнэн харандаашаар тэрэн дээрэ зурлаануудыг татана.

Шүдэнэй шеткоор (биирэ шэнгээр) зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* объем
Хэрэгсэлнүүд: саарһан, хэлбэритэй юмэн, воскоор хэгдэнэн харандааш
Дүрсэ харуулалгын арга: бага шингтэйшэг шүдэнэй шетко гуаштаад, дүрсэ харуулалгын юмэнэй трафарет дээрэ үхибүүн сэсэргэнэ (бага шингтэйшэг шүдэнэй шетко гуаштаад, биирэ шэнгээр зурана).

Шаригуудаар зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* ашаг, фактура, үнгэ
Хэрэгсэлнүүд: саарһанууд, гуашь, бинрэнүүд, бага үлэсгдэнэн зураггүй шаригууд
Дүрсэ харуулалгын арга: бага үлэсгдэнэн шарик үхибүүн элдэб үнгын гуашь руу хээд, тэрэнээрэ баглаа болгон саарһан дээрэ тамга табина. Саашань утаһануудыг биирээр зурана.

Вилкээр зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* ашаг, фактура, үнгэ
Хэрэгсэлнүүд: саарһан, вилкэ, гуашь
Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн вилкээ гуашь соо норгодоод, юмэнэй дүрсэ зурана. Ажалайнгаа хатахала, бэлэн бэлэдхэлнүүдээр тэрэнэ дүүрэн маягтай болгоно.

Пластилинаар зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* фактура, үнгэ
Хэрэгсэлнүүд: пластилин, картонууд, клеенконууд, шаблонууд
Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн пластилин мухарюулна. Тингээд шаблон дээрэ тааруулан няана.

Хургаараа ашагуудыг зуралга.

- Уран хурса байлгын арга:* ашаг, точка, үнгэ
Хэрэгсэлнүүд: саарһанууд, гуашь

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн гуашь руу хэгдэнэн хургаараа ашагуудыг, точконуудыг саархан (дүрс) дээрэ табина.

Пекинска халуусын набшаһаар ба хүбэн модооор зуралга.

Уран хурса байлгын арга: фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, пекинска халуусын набшаһанууд, шүдэнэй паста, хүбэн модохонууд, сагаан үнгэтэй гуашь, бинрэнүүд, салфетканууд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн шүдэнэй паста холинхой гуашвар халуусын набшаһа шэрдэнэ. Тэрэнээ абажа, саархан дээрэ няана. Тингээд бинрэ гуашь хоерыг хэрэглэжэ, модоной дүрс дүүрэн болгоно.

Монсойлгоһон саарһаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ, объем

Хэрэгсэлнүүд: картонууд, гуаштай тарелканууд, монсойлгохо саарханууд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн саарһа тааруулжы монсойлгоод, тэрэнээ гуашта норгоод, картон дээрэ тамга табина. Дүрсээ өөрын ханамжаар зураглаха хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн болгоно.

Воскоор хэгдэнхэй мелээр болон акварельна шэрээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, ашаг, фактура

Хэрэгсэлнүүд: саархан шаблонууд, воскоор хэгдэнхэй мелки-харандаашууд, акварельна шэрэнүүд, бинрэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн саархан шаблонууд дээрэ өөрын ханамжаар воскоор хэгдэнхэй мелки-харандаашаар зурлаа (зураг) гаргана. Тингээд тэрэнээ нэгэ гү, али элдэб үнгөөр акварель шэрээр шэрдэнэ.

Трубочкануудаар зуралга (оптикс).

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, ашаг, фактура

Хэрэгсэлнүүд: картон саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, пипеткэнүүд (коктейльнэ трубочканууд)

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн трубочкага гуаштай штемпельна дэрэдэ нягаад абажа, саархан дээрэ оптикс табина.

Хүбэн ээрэмхэйгээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: зурлаа, фактура

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн ээрэмхэйгүүд, гуашь (фломастер), бинрэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн бинрээр (фломастераар) хүбэн ээрэмхэй дээрэ юумэнэй дүрс зурана.

Поролон гүбсээр трафарет дээрэ зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: трафаредууд, саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, салфетканууд, поролон гүбсэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн поролон гүбсэ гуаштай штемпельна дэрэдэ няан абаад, трафарет дээрэ оптикс гаргана.

Хартаабхаар хэгдэнэн печаткануудаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: хартаабхаар хэгдэнэн печатканууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн хартаабхаар хэгдэнэн печатка гуаштай штемпельна дэрэдэ няан абаад, оптикс гаргана.

Целлофан пакетаар болон саархан аришуулай түлхээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саархан, гуашь, целлофан пакетууд, саархан аришуулай гүүлхэнүүд, бинрэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн целлофан пакет гү, али саархан аришуулаар хэгдэнхэй юумэнэй бэлэдхэл гуаштаад, саархан дээрэ зураг болгоно. Зурагаа бинрэ шэрэ хоероор дүүрэн маягтай болгоно.

Моношпи.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, ашаг, симметри

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, гуашь, бинрэнүүд, харандаашууд, салфетканууд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн саарһага дундуурнь эбхээд, нэгэ таладань юумэнэй хахад дүрс зурана. Нүгөө хахад саарһага зураг дээрээ эбхэнэ. Дүрсээ харандаашаар дүүрэн болгоно.

Бүтылхын одороор зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура

Хэрэгсэлнүүд: бүтылхэнүүд, гуашь, саархан, бинрэнүүд

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн бүтылхын одор гуаштаад, саархан дээрэ оптикс табина. Саашань зураглаһан дүрсээ бинрэ шэрэ хоероор дүүрэн болгоно.

Ниткографи.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, зурлаа

Хэрэгсэлнүүд: утаһан, шаблонууд, сабуун

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн утаһа барика, тэрэнээ шаблон дээрэ сабуугаар няана.

2.3. Модуль «Уран баримал» (Тестопластика) 5-6 лет

2.3.1. Тодорхой зорилгоонууд:

- дабнатай талхаар бүтээлгэн аргуудтай, бүтээх гурим хубарилтай танилсуулха;
- талхаар бүтээлгэн урлалда нонирхол татуулха;
- бураад арадай угалзануудтай танилсуулга үргэлжлүүлэх;
- хэжэ байһан ажалаа аялгалан хөөрэхэ арга оньһо хэрэглэжэ, үхибуудэй холбоо хэлэ хугжөөхэ, шэнэ үгэнүүдээр танилсуулха, хэлынь баяжуулха;
- үхибүүдэй анхарал, ханамжа, адаглан абалга, гарай моторико хүгжөөхэ.

2.3.2. Удха

Конструктивно:(байгуулгын)

Уран хурса байлгын арга:

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд, дабнатай талхан. Элдэб янзын түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, биэрэнүүд, гоёохо зүйлнүүд (үрьһэнүүд, шагта болон гоелой зүйлнүүд)
Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн үнгэ оруулһан талха ханаһан түхэлөөр хэлэн хуби болгоно. Жэшэнь, амитан 7-9 ондо ондоо хубиһаа бүридэнэ. Талха ханаһан түхэлөөр хабтагай дээрэ монсогойлжо, хабтайлгажа,татажа байгаад, амитанай хубинууд болгохо. Бэедэнь тархи, шэхэнүүдые, хүлнүүдые, һүүл холбохо. Бэлэн болоһон дүрсэ элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр гоёохо. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Скульптурна: (пластическа)

Уран хурса байлгын арга: нэгэдэлэн зуураһан талхаар шэнэ түхэл зохёон шабажа, шэнэ дүрсэ болгохо.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд, дабнатай талханууд. Элдэб янзын түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, биэрэнүүд, гоёохо зүйлнүүд (үрьһэнүүд, шагта болон гоелой зүйлнүүд)
Дүрс харуулалгын арга: үхибуун үнгэ оруулһан талха абажа, ханаһан түхэлөөр хабтайлгажа, татажа байгаад, тодорхойлһон дүрсэтэй болгоно.Элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр дүрсээс гоёоно. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Комбинированна: (конструктивно ба скульптурна)

Уран хурса байлгын арга: нэгэ хэмэл эдлэлдэ талхаар шабажа зохёон эблүүлгын болон скульптурна элдэб аргуудые нэгэдүүлгэ.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд,үнгэ оруулһан талхан, хабтагай модо, гоёохо элдэб зүйлнүүд (һамууд, ийтконууд, пластикава нэрэнүүд)

Дүрс харуулалгын арга: Жэшэнь «Байгалай уһан дорохи байгаали»

Үхибүүн талха түхэрэи болотор монсогойлжо, тэрэнэ хабтайлгаад татажа, амитанай бэе болгоно. Ама хэжэ, һүүл татаха, нюрганай нэрбээ хабшаха, стекээр хашарһануудые хэжэ. Энэ скульптурна арга болоно.

Ухибуун амитанай бэеынь нэгэ хубиһаа, һүүл ба нюрганай нэрбээ нүгөө хубинуудһаа хэе һаа, энэмнай конструктивна арга болоно.

Энэ хоер арга нилүүлхэдэмнай комбинированна арга болоно. Томонууд хубинууд скульптурна аргаар хэгдэнэ, жэжэ хубинууд конструктивна аргаар хэгдэнэ.

Элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр дүрсээс гоёоно. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Модульно

Уран хурса байлгын арга: олон тоото адли жэжэ хэрэгсэлнүүдээр хэмжээгээр эхэ нэгэдхэмэл зураг бүридүүлгэ гү, али зохёон бүтээхэ

Жэшээлбэл, шаригуудые

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд, үнгэ оруулһан талхан, хабтагай модо, гоёохо элдэб зүйлнүүд

Дүрс харуулалгын арга: дойбодтуулһан маяг: үхибүүн талха мухарюулгаар хабтайлгажа, ханаһан дүрсээс бэлэн хэбэй туһаар стекээр отолно. Дүрсээс жэжэхэн монсогорхон талхануудаар гоёоно. Түрүүн эхэ талханһаа жаахан талха шэмхэжэ абаад, монсогойлжо, дүрсэ дээрэ даран нгааха, үгы һаа, уһа түрхижэ нгааха.Олон жэжэхэн монсогорхон талхануудаар дүрсээс дүүрэн нгааха. Олон монсогорхон талхануудһаа рельефно дүрсэ боложо үгэхэ.

Формо дээрэ талхаар уран баримал

*Уран хурса байлгын арга:*бэлэн түхэлнүүдые гол зүйл болгон хэрэглэхэ. Шэл амһартанууд,байгаалини зүйлнүүд түхэлнүүдые гу, али зохёомжонуудые бүтээлгэдэ бата бэхи һууринь боложо үгэдэг.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд, үнгэ оруулһан талхан, стека, элдэб янзын хэбүүд (табагууд, шэлинүүд, грецкэ орехой хальһан), элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүд (инидхэ, пражка, стразууд,бусанууд, бисернүүд, фольга)

Дүрс харуулалгын арга: үхибүүн нэгэ жэгдээр талха хабтайлгажа, талхаараа формоёо оройно. Энэ ленточно арга болоно.

Үхибүүн өөрын ханаалаар рельефно арга хэрэглэжэ болоно:

1.Хүнүүдые, шубуудые, амитадые хэмын тула үхибүүн жаахан талхануудые формодо хэжэ, стекээр гу али хургануудаараа нгана.

2.Объемно зураг хэлгэ. Хоер янзын рельефно арга байдаг:

- барельеф –хабтагар талхан дээрэ дундаар гаранхай рельеф

- горельеф – хабтагар талхан дээрэ эхээр гаранхай рельеф

2.4. Модуль «Иэем даралга» (Фелтинг) 6-7 лет

2.4.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибүүдые нооһотой ба нооһоной шэнжэтэй танилсуулха;
- нооһоор зураг зураха, нойтон нооһо даралга, хуурай нооһо даралга гэхэн техникэнүүдтэй, тэдэнэй хэрэгсэлнүүдээр танилсуулха;
- үхибүүдые искусстводо һонирхол түрүүдхэ, үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг, гарай моторико хүгжөөхэ.

2.4.2. Удха

Нооһоор зуралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрини нооһон, картон, хайша, шэлтэй рама, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүд картон дээрэ үнгэ бүрини нооһо хэдэн дабхар дэлгээжэ, үнгөмөн тааруулжа, жэшээ харуулһан зурагтал адли зураг бүтээнэ. Бэлэн болоһон зурагаа шэлээр даруулжа, рама соо һуулгаха.

Нойтон нооһо даралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүд жэшээ харуулһан зурагаар целлофан дээрэ хэдэн дабхар нооһо дэлгээжэ, үнгэнүүдымөн тааруулжа, зураг зохёно. Бэлэн болоһон зурагаа мылтэй уһаар норгоод, целлофанаар хушажа, хургамуудаараа 10 минутын турша соо зурагаа үрхэ. Нооһоной бэе бээдээ ниллэхэнэй һүүлдэ целлофанаа абажа, һэем зурагаа хатаана.

Хуурай нооһо даралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрини нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, жэшээ харуулһан зураг, бисернүүд.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн бэлэн формо соо дүүрэн нооһо хэжэ, бамбагар губка дээрэ табаад, һэем дарадаг зүүгээр нооһоной һэбэрдэхэнэй бусайдатарань, хадхана. Бэлэн болоходонь, дүрсэ сооһоо бүтээл гаргажа, бисерээр гоёожо болоно.

2.5. Модуль «Шэдигэ мөрини һүүл» (Изделия из конского волоса) 6-7 лет

2.5.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибүүдые мориной үһэнтэй ба үһэнэй шэнжэтэйн танилсуулха, мориной үһөөр хэгдэхэн бүтээлнүүдтэ һонирхол татуулжа, буряад арадай ёһо заншалда хамжуулха;
- үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгөмөн тааруулжа, мушхаха, эмнрхэ, гүрэхэ аргуудаар танилсуулжа, бүтээлнүүдые хэжэ һургаха;

- үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг, гарай моторико хүгжөөхэ.

2.5.2. Удха.

Ташуур

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамна. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ута ооһор болгоод, ташуур болгоно.

Сасаг, залаа, һахюуһан

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, ооһор, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамна. Бэлэн болоһон үһэ хэдэн дабхар болгожо табаад, хэды шэнээн сасаг гү али һахюуһан хэрэгтэйб хайшалжа, дээрнь ооһороор ужа, сасаг гү али һахюуһан болгоно. Гоёожо болохо.

Гоболто, гарай гоболто

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, ооһор, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамна. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ооһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар гарай гоболто болгоно.

Үлэм

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамна. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ооһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар жаргалай, мунгэнэй, аза талаанай, уһанай үлэм болгожо, картон дээрэ няана.

«Хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамна. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ооһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар «хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза болгожо, картон дээрэ няана.

III. Организационный раздел

1. Особенности взаимодействия педагогического коллектива с семьями воспитанников

Особенности взаимодействия с семьями воспитанников предусматривает регулярное индивидуальное консультирование, проведение родительских собраний, совместное выполнение работ родителей и детей с целью ознакомления родителей по художественному труду. Два раза в год проводится открытая образовательная деятельность для родителей (ноябрь, май)

2. Примерный перечень материалов и оборудования для создания развивающей этнокультурной среды.

Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования)

3-4 лет

Поролон, прищепки, мисочки для гуаша, гуашь, плотная бумага любого цвета и размера, салфетки, кисточки, широкие блюдечки для гуаша, восковые карандаши, плотная белая бумага, воздушные шарики, сухие жесткие кисти, клеенки, пластилин, дощечки для работы с пластилином, стаканы, стеки, рисовая крупа, клей ПВА, ватные палочки, зубные щетки, вилки одноразовые, ватные диски, картон от бумажных полотенец завернутый в трубочку, пышные помпоны, прищепки, соль, одинакового размера камушки (с размером в яйцо, можно чуть меньше).

Заготовки на бумаге с контуром мухомора, заготовки домиков, заготовки флажков, заготовка с контуром кошечки, заготовка белого картона с контуром барашка, заготовка голубого картона с контуром зайчика, заготовка плотного картона с контуром жирафа, заготовки vareжек из картона, картон светло-зеленого цвета с нарисованным пеньком, картон любого цвета с контуром чашечки, готовые печати национальных бурятских шапок на картофелинах.

Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования)

4-5 лет

Акварельные краски, бутылки различного диаметра, ватные диски, ватные палочки, вилки, восковые карандаши, восковые мелки, итулки от бумажных полотенец, гуашь, зубная паста, зубные щетки, кисточки, клей ПВА, коктейльные трубочки, крупы, нитки, пряжа, песок, печатки, пластиковые крышки, пластилин, поролоновые тампоны и губки, салфетки, свечи, стеки, трафареты, фломастеры, целлофановые пакеты, шаблоны, шары, штемпельные подушечки, рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Уран баримал»

(Тестоластика) 5-6 лет

Фартуки, нарукавники, влажные салфетки, пищевой краситель, мука, соль, вода, стеки или предметы, их заменяющие, ручки, карандаши, зубочистки, палочки, пластиковые ножи, инструменты для нанесения рисунка на поверхность теста, расчёски, зубные щётки, пластиковые вилки, дощечки, кисточки, набор насадок для кондитерского шприца, маленькая скалка из детского набора для лепки, набор фигурок и вырезок (можно использовать фигурки для печенья или фигурки из наборов для лепки), проволока (нужная вещь для изготовления каркаса изделия), ложки, шпажки для канапе, картон – подставка, колесико для дерева для выкроек (наносит очень красивые пунктирные насечки), природный и бросовый материалы, бисер и бусины, блестки, фольга, стразы (служат для украшения, декорирования), рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Нэзы даралга»

(Фелтинг) 6-7 лет

Разноцветная шерсть, иголки для валяния шерсти, картоны, рамы со стеклом, губки, формы, пакеты целлофановые, мыло, вода, ножницы, бисеры, бусы, стразы для украшения, рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Шэдигтэ мори нүүд»

(Изделия из конского волоса) 6-7 лет

Конский волос, мыло, вода, ножницы, картон, клей, рисунки, готовые изделия для образца.

3. Примерный перечень пособий, рекомендованных для реализации парциальной программы:

1. Бабуева В. Д. Мир традиций бурят. Улан-Удэ, 2001.
2. Бурхинов Д. М., Сабсаева Е. Б. Школа на пути возрождения. Улан-Удэ. 1996.
3. Бурятский орнамент в творчестве Лубсана Доржиева: Альбом. М.: МИРТ, 1992.
4. Герасимов К. М., Галданова Г. Р., Очирова Г. Н. Традиционная культура бурят. Улан-Удэ: Бэлиг, 2000.
5. Занаев С. З. Декоративно-прикладное искусство бурят как средство трудового воспитания. Улан-Удэ: Бэлиг, 2003.
6. Зоригтуев Б. Р. Буряты. Этнографический очерк. Улан-Удэ: Бэлиг, 2000.
7. 8. Н.Н. Леонова. Художественно-эстетическое развитие детей 5-7 лет: программа, планирование, интегрированные занятия/ Волгоград: Учитель, 2014
8. Брыкина Е.К. Творчество детей в работе с различными материалами. М.: Педагогическое общество России, 2014.

9. Развитие воображения дошкольника. Методическое пособие для воспитателей и родителей. Москва: Мозаика-Синтез, 2013.
10. Зинина Н. В. «Шедевры из соленого теста» ООО ТД «Издательство Мир книги», 2010.
11. И. А. Лыкова, В. А. Шинунова. Вкусная лепка для детей. Москва: Издательский дом «Цветной мир», 2014.
12. Хоменко В.А. «Соленое тесто: шаг за шагом» - Харьков, 2007.
13. И.А. Лыкова. Мукасолыки. Подарки из солёного теста. ООО Издательский дом «Цветной мир», 2012.
14. А. В. Фирсова. Чудеса из соленого теста. – М.: Айрис-пресс, 2008 –32с.
15. Акуненко Т.С. Использование в ДОУ приемов нетрадиционного рисования //Дошкольное образование. – 2010.
16. Анцифирова Н.Г. Необыкновенное рисование //Дошкольная педагогика. -2011.
17. Лыкова И.А. Изобразительная деятельность в детском саду. М.: Сфера, 2011.
18. Никитина А.В. Нетрадиционные техники рисования в ДОУ. Пособие для воспитателей и родителей. - СПб.: КАРО, 2010.
19. Анна Зайцева. Фетр и войлок. Москва: РОСМЭН, 2008.
20. Е. Расина. Вязание. Москва: ОЛИМА Медиа Групп, 2010.
21. Анна Питер. «Шерстяные панно своими руками» издательство НИОЛА-ПРЕСС, 2007.
22. П. Гофман «Картинки из шерсти» АРТ-РОДНИК, 2007.
23. Коенни Шинковская «Войлок. Все способы вязания» Москва: АСТ-ПРЕСС, 2011.
24. Диброва А. А. «Фелтинг-вязание из шерсти» Ростов-на Дону «Феникс», 2012.

Нуралсалай тематическа түсэб

Модуль
«Хүхюүтэй хургаханууд»
(Нетрадиционная техника рисования)
(от 3 -4 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	Танилсалга. Түрүүшын оршол	Үхибуудыг элдэб аянар илгэрүүлж танилцуулна.	
2	Намар. Намарай ишнээ, «Шара, улаан набшалан»	Үхибуудыг буулгабарин зурагын техниктэй танилцуулна. Хэбрэг материал набшалантай худалдаж хургаха. «Дулаан» үгснүүдтэй (шара, улаан) танилцуулна. Гарай жижиг моторико хүтжөөж.	Буулгабарин зурагын техникэ
3	Огороодой эдээн. «Морхооб, хартаабха»	Огороодой эдээнтэй танилцуулна (морхооб, хартаабха). Үгснүүдийг найнаар илгэрүүлж, тааруулж шэргэж хургаха.	поролоной түрэм, прищепки, гуаштай авганууд, элдэб аянар үгснүүдтэй, хэмжээтэй зузаан саарханууд, салфетканыуд.
4	Ой соо хархаг ургаба. «Хорого мөөг»	Хургануудаараа зурагта гэрэн техниктэй танилцуулна. Хорого мөөгын орой дээр хургануудаараа сэг табилга хургаха.	гуаштай авганууд, бөмрөнүүд, үгснүүд зузаан саарханууд, саархан дээр хорого мөөгын бэлдхэлнүүд, салфетканыуд
ОКТАБЕРЬ			
Минин гэр бүлэ			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	Минин гэр бүлэ. «Табан хурган»	Альгаараа зурагын техниктэй танилцуулна. Альгаараа ишэр саархан дээр гаргаж хургаха. Шэрэгтэй нигтаар худалдаж хургаха.	үргэн блодыг соо гуашь, бөмрөнүүд, үгснүүд зузаан саарханууд, салфетканыуд.
2	Минин гэр	Воскоор хэрэгсэл харандаашуудаар зурагын техниктэй танилцуулна. Гэрэй дүрсэ зураг дээр харуулж шадхыг хургаха, сонхо үүдэ зураж хургаха.	воскоор хэрэгсэл харандаашууд, зузаан саархан, гуаштай авганууд, бөмрөнүүд, саархан саархан дээр гэрэй дүрснүүдэй бэлдхэлнүүд, салфетканыуд.

3	Миний тоонго шатаг «Буриад республикын туг»	Үхлүүддээ агаарай ширгүүдээр зуралгын техниктэй танилсуулха. Хүхэ, сагаан, шара үнгэнүүддээ дабтах.	агаарай ширгүүд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, тугай бэлдхэнүүд, салфетканыуд.
4	Хүмүүжүүлэгчийн байндар: «Нямна сэгэ»	Хүбэн модонуудаар зуралгын техниктэй танилсуулха. Нэгэн, хоёр, гурба тоонууддээ дабтах. Байгалин ургамалда биэрхэл түүрүүдэ	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканыуд.

НОВАБРЬ

Амитад

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	Гэрэй амитад «Минсгэй»	Шэрүүн хуурай биэрээр зуралгын техниктэй танилсуулха. Гэрэй амитад тухай хөөржэ угэхэ	боро, шара, сагаан үнгэтэй гуаштай аяганууд, шэрүүн хуурай биэрэнүүд, клеенконууд, саархан дээрэ минсгэйн бэлдхэл, салфетканыуд
2	Табан хушуу мал «Хонин»	Пластикнаар зуралгын техниктэй танилсуулха, пластикнаар хүдэлэ шадабарн хүгжөөхэ.	пластик, саархан дээрэ кониной бэлдхэл, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, пластикнаар хүдэлдэг хабтагайнууд, уһатай аяганууд, стек, салфетканыуд.
3	Зэриг амитад «Шандаган»	Рис хүрлэгээр зуралгын техниктэй танилсуулха. Ажалайгаа хубинууд дээрэ нягтаар сабуу яважа хургах.	рис хүрлэг, сабуун ПВА, биэрэнүүд, гуаштай аяганууд, сэнхэр үнгэтэй картон дээрэ шандаганай бэлдхэл, салфетканыуд.
4	Дулаан газарай амитад «Жираф»	Хүбэн модоор зуралгын техниктэй үргэлжлүүлэх. Шэрээр, гуашаар нягтаар ажалахынь хургах. Жираф дээрэн ашаг зубоор, оидоо үнгөөр шэрэхынь хургах.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, картон, жирафай бэлдхэл, салфетканыуд.

ДЕКАБРЬ

Үбэл

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	Үбэл эрээ «Дулаан бэлдэг»	Шүднэй шеткоор сээрүүлэн зуралгын техниктэй танилсуулха. Гарай хүдэлэ, воображени хүгжөөхэ, зураг гобохо хургах.	шүднэй шетконууд, гуаштай аяганууд, картоноор хэдлэон бэлдхэлнүүд, салфетканыуд.
2	Үбэлэй маданууд «Снеговик»	Мухарюулдан саарнаар зуралгын техниктэй танилсуулха.	салфетканыуд, ага соо сабуун ПВА, сэнхэр

		Гарай хүдэлэ ба жэжэ моторико, воображени хүгжөөхэ. Биэрээр снеговиктай шөрүнь хуржа хургах.	үнгэтэй картон, биэрэнүүд, ага соо гуаш.
3	Сагаан үбгэсэй угалганууд. Ухлүүдэй өөхлэн ханмажаар бүтхэнүүд	Шэнэ зуралгын техниктэй танилсуулха. Дэн, биэрээр ажалажа хургах. Байгалин дуртайгаар хүмүүжүүлэх.	Дэн, биэрээр зуралга
4	Шэнэ жэлэй надшхайнууд. Ногоон хасуури	Һэрэгээр зуралгын техниктэй танилсуулха. Хургануудаар зуралга хэрэглэжэ, зураг гобохо шадабарн үргэлжлүүлэх.	Һэрэнүүд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, сайбар ногоон үнгэтэй картонууд, салфетканыуд.

ЯНВАРЬ

Буриад элэи ба амхарга

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
2	Сагаан элэи Ээлэй (творог)	Хүбэн модонуудаар зуралгын техниктэй үргэлжлүүлэх. Гарай хүдэлэ ба жэжэ моторико, воображени хүгжөөхэ.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, картон, жирафай бэлдхэл, салфетканыуд.
3	Буриад элэи Бууза	Хүбэн модонуудээр зуралгын техниктэй танилсуулха. Гарай хүдэлэ ба жэжэ моторико, хүгжөөхэ. Биэрээр сээрээр хүдэлэ хургах.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканыуд.
4	Буриад амхарга Ага гобохо	Гофрокартоноор зуралгын техниктэй танилсуулха. Гарай хүдэлэ ба жэжэ моторико хүгжөөхэ.	трубкээр оронхой саархан аришуулай картон, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, картоноор хэдлэи аягануудай бэлдхэнүүд, салфетканыуд.

ФЕВРАЛЬ

Буриад хубсаан

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	Буриад малгай «Буриад малгай гобохо»	Тамгаар зуралгын техниктэй танилсуулха. Буриад малгай тухай хөөржэ угэхэ, удхынь тайларилха.	картабхаар буриад малгайнуудыг хэдлэн бэлэн тамганыуд, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, элдэб үнгэтэй картонууд, салфетканыуд.
2	Буриад гутал «Буриад гутал гобохо»	Гофрокартоноор зуралгын техниктэй танилсуулга үргэлжлүүлэх. Буриадудай гутал тухай хөөржэ угэхэ, удхынь тайларилха.	трубкээр оронхой саархан аришуулай картон, гуаштай аяганууд, биэрэнүүд, картоноор

		Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, хүтжөөхэ.	хэгдээн аягануудай бэлдэхэлүүд, салфетканиууд.
3	Эрэ хүтэй буряад хубсахан «Энгэр гобохо»	Агаарай шаригуудууд зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Буряад эрэ хүтэй хубсахан тухай хөөржэ үгэхэ, удхыень тайлбарилха. Улаан, хүсэ үнгэнүүдые дабтахэ.	агаарай шаригууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, тугай бэлдэхэлүүд, салфетканиууд.
4	Эхэнэр хүтэй буряад хубсахан «Уужа гобохо»	Хүбэн модоор зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Буряад эхэнэр хүтэй хубсахан тухай хөөржэ үгэхэ, удхыень тайлбарилха. Уужа гобохо бургаса, гуаштай хүдэлхэ далай хүтжөөхэ.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканиууд, буряад эхэнэр хүтэй хубсаханай хэб.
МАРТ			
Хабар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлүүд
1	Хабар еробо «Байгаалин лейтажэ»	Бажуунхай саарнаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Хабар тухай мэдэсэ үргэдхэхэ. Шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулха (лейтажэ)	салфетканиууд али саарханууд, үнгэтэ картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, гараа аршаха салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
2	Эхэнэр һайндэр «Эжидэзэ бэлгэ-зүүдхэлэ»	Хургануудууд зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Өөрын дуратай үнгэнүүдээр ажаллаха бургаса. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, хүтжөөхэ.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
3	Үбэлдэлгэ шубууд «Зана шубуухай мушэ модон дээрэ» Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Альгануудууд ба хургануудууд зуралга. Шэнэ үгэнүүдээр танилсуулха: зана шубуухай(сигари), мушэ модон(рабина))	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
4	Дулаан орон руу нилхэдэг шубууд «Хүн шубууш»	Альгануудууд зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Шубууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ. Флюмастернуудууд ба гуашь шэрээр шубуудай хубинуудыень зурахан шалбарн хүтжөөхэ.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амнигүй байгаали			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлүүд
1	Хорхой шумууд. Орхой	Һагсагар помпонуудууд зуралгын техникэтэй танилсуулха. Хорхой шумууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ, шэнэ үгэтэй танилсуулха (орхой-гусеница).	Һарбагар помпонууд, принципсэлүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, салфетканиууд, жэшээ

			харуулан зураг
2	Замбуулин (Космос)	Воскоор хэбэн харандашуудууд зуралгын техникэ үргэлжэлүүлэхэ. Замбуулин тухай хөөржэ үгэхэ	воскоор хэгдээн харандашууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сагаан саархан дээрэ гэрэй дүрсэлүүдэй бэлдэхэлүүд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
3	Амиды байгаали. Зарва –эжик	Бажуунхай саарнаар зуралгын техникэ бэлжүүлэхэ. Зарвагай ажанидарал ба зан тухай мэдэсэ үргэдхэхэ.	салфетканиууд али саарханууд, үнгэтэ картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, гараа аршаха салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
4	Амнигүй байгаали. Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Хургануудууд зуралгын техникэ бэлжүүлэхэ. Амнигүй байгаали тухай мэдэсэ үргэдхэхэ. Бүлгэмээр ажаллаха бургаса	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
МАЙ			
Байгал далай			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлүүд
1	Ургамалай байгаали	Дабнаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Үхибүүдэй Байгал далай тухай эрдэм мэдэсэ үргэлжэлүүлэхэ, улан соохи ургамалууд тухай хөөржэ үгэхэ.	дабна, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, аяга соо ПВА сабуун, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
2	Амитадай байгаали. Загсаан	Гофрокартоноор зуралгын техникэ бэлжүүлэхэ. Композицион мэдэрэл хүтжөөхэ, гарай жэжэ моторико хүтжөөхэ.	трүбкээр ордоцхой саархан ариуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдээн аягануудай бэлдэхэлүүд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг
3	Улан дорохи байгаали Амиды шулуунууд-божол коровка	Шулуун дээрэ зуралгын техникэтэй танилсуулха.	адиссан тухэлтэй шулуунууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканиууд.
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Альгаар зуралгын техникын шалбарн бэлжүүлэхэ.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, салфетканиууд, жэшээ харуулан зураг

Модуль «Хүхнүүтэй хургаханууд»
(Нетрадиционная техника рисования) (4 -5 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	Танилсалга. Түүрүүвшин оршол	Искусстводо ноширхол түүрүүлэх, үхибүүдэй уран найханай ба творческо бэлэг хүгжөөх (дүрс хэхиин тула материал өөрөө шээлэг, тэрэнээрээ дүрс бээлүүлэг)	
2	«Намар. Намарай шээхэ»	Үнгэгэ зальээр (манна хүрээгээр) зурагын техниктэй танилсуулха, композициин мэдэрэл хүгжөөх, творческо воображение, цветовосприятие, гарай моторико хүгжөөх.	Альбомой саарханууд (картонууд), набишанууд, харандаш, гуашь, поролон тамнонууд, зурагын хэрэгсэлнүүд
3	«Намарай ургаса»	Хүбэн модохонуудуудар намарай ургаса (овощ) зуража хургаха, гуаштай хүдэлхэ дадал хүгжөөх (Пушгиланэм)	Саархан (картон) дээрэ зурахайвошошудай хэлбэрнүүд, гуашь, хүбэн модохонууд
4	«Ойи захата хархагууд ургаба»	Дабнаар зурагын техниктэй танилсуулха, хархагууд тухай мэдээ үргээжүүлэх	Хархаг зурахай саарханууд, акварель, гуашь, биэрнүүд, хархагуудай зурагууд болон моджууд, ПВА сабуун, дабнан

ОКТАБРЬ			
Минин гэр бүлэ			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Минин гэр бүлэ»	Альгаараа зурагын техниктэй танилсуулха, фломастернуудуудар ба гуашь шээрэр зурагын шадабарн хүгжөөх; гарай моторико хүгжөөх; гэр бүлэ тухай мэдээ үргээхэ	Альбомно саарханууд, фломастернууд, гуашь, биэрнүүд, шангтэй салфетканыуд, унтай стаканууд
2	«Минин гэр»	Үхибүүдэе зурагын фроттаж техниктэй танилсуулха, гэрэй түхэл зуража хургаха; амараа зүйлүүдэе зуража шадабарн байгуулха; юумэнэй формо болон бага ехиин ойлогсо бэхжүүлэх	Зузаан саарханууд, элдэб анхан гэрнүүдэй шаблонууд, поскоор хэгдэлэн харандашууд
3	«Тоонго нотог»	Шүдэнэй шеткоор тоонго нотгайигаа байгааи (али үгэ ина бурхад ороной флаг) зурагын техниктэй танилсуулха; акварель болон наглядна-образно ухаан бодолго, творческо тухайнамжа хүгжөөх	Альбомно саарханууд, гуашь, акварельнэ шэрэнүүд, шүдэнэй шетконууд, трафаредууд, салфетканыуд
4	«Багана шаригуудэ хүмүүжүүлэгшээ бариха»	Шаригуудуудар зурагын техниктэй танилсуулха, шаригуудуудар тамга табича хургаха; гарай хүдэлхэ, координаци	Саарханууд, гуашь, биэрнүүд, бага үлээгдэвэн зураггүй

НОЯБРЬ			
Амитаг			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Гэрэй амитаг»	Видээр зурагын техниктэй танилсуулха, гэрэй амитаг тухай мэдээ үргээхэ; «эвэлэн, барбагар» г.м. тэмдэгэй шэрэнүүдэе хэлэгэ соо дээшлүүлэх; саархан дээрэ тааруулжа харвалха шадабарна хүгжөөх, зураг дээрэ мингегэи газар тухэлэйи өмсө илгаа дивжуулжа хургаха	Альбомно саарханууд, вилснүүд; гуашь, мингегэи нөөдэнэй, хоншоорой ба бахалай бээлээшнүүд
2	«5 хушуу мал»	Пластилинаар зурагын техниктэй танилсуулха; пластилинаар хүдэлхэ шадабарн хүгжөөх, композициин мэдэрэл, нарин нягта байлга, гарай жижэ моторико хүгжөөх	Пластилин, картонууд, клеенконууд, хоншоой шаблонууд
3	«Зэрлэг амитаг»	Үхибүүдэе хүрээгээр ажаллажа болон ажалайигаа хубинууд дээрэ нягтаар сабуу няжа хургаха, өөрөө ажаллажа хургаха	Зараа ба хэрэгсэлэй дүрсгэй сагаан картонууд, ПВА сабуун, манна, шенно болон гречихан хүрээгүүд, зальи, акварельнэ шэрэнүүд, биэрнүүд (үнгэгэ харандашууд)
4	«Халуун ороной амитаг»	Биэрээр хэлбэр соо шэрдэж шадахые үргээжүүлэх; хургаараа ашагуудэе зуража мээгжүүлэх	Анашын дүрсгэй саарханууд, гуашь, биэрнүүд

ДЕКАБРЬ			
Үбэл			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Үбэл ерээ»	Пекинска халуусын набишаар ба хүбэн модоор зурагын техниктэй танилсуулха, халуусын набиша саархан дээрэ няан даража хургаха, үхибүүдэй творчество хүгжөөх	Үбэл тухай зурагууд, хүкэ үнгэгэй альбомно саарханууд, хүбэн модохонууд, пекинска халуусын набишанууд, шүдэнэй наста, сагаан үнгэгэй гуашь, биэрнүүд, салфетканыуд
2	«Үбэлэй нааданууд»	Монсойлгогон саарнаар зурагын техниктэй танилсуулха; зуража харуулагдана зүйлэй (сагата хүн) өмсө илгавэн харуулха шадабарн үргээжүүлэн хургаха; шээрэр зүйлэй дүрмэн дүүрэн болгожо хургаха	Сэнхэр хүкэ ба хүкэ үнгэгэй картонууд, сагаан гуаштай тарелканыуд, монсойлгохо саарханууд
3	«Сагаан үбэгэй дархалдаг газар (мастерской)»	Үхибүүдэй өөрын ханамжаар зурагн	
4	«Шинэ жэлэй нааданхайнууд»	Воскоор хэгдэнхэй мөлзөр болон акварельнэ шээрэр зуража шадахые үргээжүүлэх; тухайлалга хүгжөөх	Саархан кругууд, оваланууд, воскоор хэгдэнхэй мөлзөр

			харандашууд, акварельна шэрэнүүд, бишрэнүүд
ЯНВАРЬ			
Бурнад эзэн ба амбарта			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
2	«Сагаан эзэн»	Трубочканыудаар зурагын техниктэй танилсуулха; ассоциативна ухаан бодолго, зурагтаа сагаан эзэнтэй (творог, сыр) образ тухайлха шадабари хүгжөөх	Картон саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, аниеткэнүүд (копейкагэ трубочканыуд)
3	«Бурнад эзэн (бууза, боово)»	Хүбэн зэрэмхэй дээр зурагын техниктэй танилсуулха; зуража харуулагданаан зүйлэй оноо илгаагнь харуулха шадабари үргэлжлүүдэн хургаха	Хүбэн зэрэмхэйнууд, гуашь (фломастер), бишрэнүүд
4	«Бурнад амбарта»	Воск пластилиноар зураг зураха шадабари болон гарай хургануудай ажэж моторико хүгжөөх; үнгэнүүдэй хадууса хүгжөөн үргэлжлүүлэх	Воскоор хэгдэнхэй пластилин, стегууд, салфетканыуд, картонууд, амбарта харуулагч зурагууд
ФЕВРАЛЬ			
Бурнад хубсаһан			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Бурнад угалзанууд, хээнүүд»	Бурнад угалзантай танилсуулха, гуашаар поролон гүбкээр трафарет дээр шэрээ нажаа хургаха	Бурнад угалзануудай трафаретууд, саарханууд, гуашь, салфетканыуд, поролон гүбкэнүүд
2	«Бурнад эрэ хүнтэй хубсаһан»	Хартаабхаар хэгдэнхэй бурнад угалзануудай печатканыудаар зуража хургаха; гарай ба хургануудай ажэж моторико, творческо эдэбхи хүгжөөх	Хартаабхаар хэгдэнхэй бурнад угалзануудай печатканыуд, бурнад эрэ хүнтэй дэгэлэй шаблонууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд
3	«Бурнад эхнэр хүнтэй хубсаһан»	Хүбэн модохонуудаар бурнад эхнэр хүнтэй дэгэл шэрдэлгын шадабари хүгжөөх; гарай ба хургануудай ажэж моторико, творческо эдэбхи хүгжөөх	Бурнад эхнэр хүнтэй дэгэлэй шаблонууд, хүбэн модохонууд, гуашь
4	«Бурнад гутал ба малгай»	Бурнад национальна костюмай хубинууд тухай мэдэс үргэдэх; зурагын фроттаж техникээр малгай зуража хургаха; хэрхо хараса болон ажэж моторико хүгжөөх	Бурнад малгайн шаблонууд, воск харандашууд, саарханууд
МАРТ			
Хабар			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Хабар ерэбэ»	Дэгээр би акварель шэрээр зурагын техникээр зуражы хүгжөөх, хабар тухай, түрүүшын хабарай сэгсгүүд тухай мэдэс баяжуулха	Хабар тухай зурагууд, альбомно саарханууд, акварельна шэрэнүүд, лэн, салфетканыуд
2	«Эжээн байндэр»	Целлофан пакедар болон саархан аришуудай түлхээр зурагын техниктэй танилсуулха; композици зохиохо мэдэрэл, творческо арга шадабари хүгжөөх; словарна нөөс үргэдэх	Саархан, гуашь, целлофан пакедууд, саархан аришуудай түүлхэнүүд, бишрэнүүд

3	«Нютагаймшай үбэлхэдэ шубууд»	Альгаара болон хургаара үбэлхэдэ шубууды зуража хургаха; эстетическо мэдэрэл хүгжөөх; шубуунай дүрээ бишрээр дүүрэн болгохо шадабари шангадхха; олон янза үнгэнүүдэй гамма өөрөө шэлхэ шадабари үргэдэх	Саарханууд, гуашь, салфетканыуд
4	«Перелетные птицы» «Дулаан орон руу ниндэдэг шубууд»	Дулаан орон руу ниндэдэг шубууд тухай мэдэс үргэдэх; заня шубууе тичок техникээр зуража дадал мэргэжүүлэх	Саарханууд, гуашь, бишрэнүүд
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амигүй байгаали			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Хорхой шумуул»	Монотипия техникээр тэбтээр сохо (эрбээхэй) зуража хургаха; хорхой шумуул тухай мэдэс үргэдэх; тухайлха шадабари болон творчество хүгжөөх	Саарханууд, гуашь, харандашууд, салфетканыуд
2	«Космос» «Замбуулны»	Пластиннографи техникээр замбуулны зурага; эдэрб янзын хүрэнүүдээр ракетын, мүшэдэй болон планетанууды зураглаха шадабари үргэдэх	Пластик хабхагууд, пластилин, хүрэнүүд
3	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амиды байгаали)	Үхибүүдэй амиды байгаали тухай мэдэс болон зурагай композицино дадал бэхжүүлэх; зурагын эдэрб техник хэрэглэн зураг зохиохо шадажы бэхжүүлэх	Зурагын эдэрб техникын хэрэгсэлнүүд
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амигүй байгаали)	Үхибүүдэй амигүй байгаали тухай мэдэс болон зурагай композицино дадал бэхжүүлэх; зурагын эдэрб техник хэрэглэн зураг зохиохо шадажы бэхжүүлэх	Зурагын эдэрб техникын хэрэгсэлнүүд
МАЙ			
Байгал далай			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Байгал Ургамалы байгаали»	Жарки сэгсгтэй танилсуулха, тэрэныө бүтэлхын өбөрөөр зуража хургаха; сэгсгүүдэй гажаа түхэлэйнь оноо илгаа даьжуулха шадабари байгуулха	Бүтэлхэнүүд, гуашь, саархан, бишрэнүүд
2	«Байгалы эрьсн амстадай байгаали»	Ниткографи техниктэй танилсуулха; утала байгалы дүрээ дээр зүбөөр нажаа хургаха	Ношон утаһан, баабгайн шаблонууд, сабуун
3	«Байгалы уһан дорохи байгаали»	Акварельна шэрээр, воскоор хэгдэнхэн харандашуудаар болон апликацины туһаар зурагын дадал бэхжүүлэх; композици болон үнгэнүүды таармажтайгаар зохиохын шадабари хүгжөөх	Акварельна шэрэнүүд, воскоор хэгдэнхэн харандашууд, саарханууд
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Өөрын ханамжаар зурагын эдэрб техник хэрэглэн композици зохиохо шадабари бэхжүүлэх; гарай ажэж моторико бэхжүүлэх	Зурагын эдэрб техникын хэрэгсэлнүүд

Модуль «Уран баримал»
«Тестоластика» (5-6 лөг)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	Танилсагт, Оролто хэвцэл	Талхаар бүтээлгийн урлалд номирхол татуулха Элдэв үнгэ оруулсан талхаар бүтээлгийн аргуудтай танилсуулха Элдэв хангдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр шэнэ юумэ бүтээхэ үзэмгэд таатай байдал эмсэгдэхэ	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулха зүйл. Талхан, дабхан, улан. Элдэв янзын түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, биэрэнүүд, гоёохо зүйлнүүд (үрбэнүүд, шагта болон гоёлой зүйлнүүд)
2	Намарай уларил «Найна уналга»	Үхибүүдэй уран шадабари элэрүүлхын тул талхаар бүтээгэдэ хургаха, ханайнаа зүбоор дамжуулжа, бүтээл соогоо харуулжа хургаха, Үхибүүдэй уран шадабари, фантази элэрүүлэхэ, хэбэн ажалынгаа дүн хаража хургаха	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулха зүйл. Талхан, дабхан, улан. Элдэв янзын набшагадай түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, ургамал болон модонуудай набшагад
3	Оршон байгаалин бэлгүүд. Огородой ургаса	Юумэной түхэлөөрнэ (түхэрэн, монсогор, гонзогор) болон тааруулжа дамжуулха хургаха, тодорхой хубарлаар бэвжа хургаха, ургамалнуудай үнгые шлага мэдэсэ бэхжүүлэхэ, гар болон хургануудай хүдхөөсэ, анхрал, хэлэ, ханамжа, адаглан абалга хүгжөөхэ	Үнгэ оруулхан бэлэн дабнтай талха, огородой ургамалнууд гү, али тэднэй түхэлтэй мулжнууд, хабтагай модонууд, стека, фартук, хамгаалха хамсынууд болон аршуулнууд.
4	«Шэдэгэ ойн бэлгүүд» «Мөөгэсэн нархиаг»	Талхаар бүтээхэ шадабари болон далаа бэхжүүлэхэ (хубинуудые хэрэглэхэ, тэднине зүбоор тааруулан холбохо, нинүүдэхэ)	Үнгэ оруулхан бэлэн дабнтай талха, элдэв нархлагуудай зурагууд болон мулжнууд, хабтагай модонууд, стека, фартук, хамгаалха хамсынууд болон аршуулнууд, ургамал болон модонуудай набшагад, шэлбэлэнүүд
ОКТЯБРЬ			
Минин гэр бүлэ			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Минин гэр, минин бүлэ	Барельеф гэлэн онсо аргатай танилсуулха, аба эжы, эгэлэ, аха болон	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка

	Эжы, Баабай, Ахай, Дуу басаган	өврийнгоо дүрэ портрет онсо мангуудынэ (ноурай түхэл, үдэнэй, модонэй үнгэ, уринуудай түхэл) харуулан хэжэ хургаха Талха альгаараа, хабтагай дээрэ монсогойлго, хабтайгажа хургаха, өврийнгоо ажалда урмалжа, найзаар сэлэхэ хургаха	аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, хабтагай модонууд, стека, гэр бүлын портрет болон фотозурагууд.
2	«Минин гэр» «Нэмы гэр»	Уран баримал аргатай танилсуулга үргэлжлүүлэхэ Хэб дууриалгажа, шухала хубинуудые хэжэ шадал бэхжүүлэхэ. Нэмы гэр урлажа, нэмэгтэ хубинуудар гоёохо акалаар үхибүүдэй уран шадабари хүгжөөхэ	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, хабтагай модонууд, стека. Нэмы гэрэй фотозурагууд, мулжнууд, утхан ула болон нарин утхан гоёолто-вентнүүд
3	«Эхэ Орон» «Тоолто шотаг» Панно «Хэжэнгэ»	Панно талхаар бүтээжэ хургаха. Талхаар бүтээхэ гурам хубарилтай танилсуулха. Багашуулай уран найхан урлалтай талаар шадабарине урмалжуулан үргэхэ	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, хабтагай модонууд, стека. Харандамшаар бүтээхэн ба үнгэгэ панногой эснэгт
4	«Хүмүүжүүлэгчэдэ сэгэг баглаа» (үхибүүдэй ханалаар) «Банба сэгэгэй баглаа»	Рельефиз зурагуудтай танилсуулха, элдэв онсо аргаар сэгэгүүдые бүтээжэ хургаха- хургануудараа монсойлгожо, хабтайлгожа, хунжажа болон хурсалжа, дотогшнь оруулан хабтайлгожа г.м., хэб болон стека хэрэглэхэ, үнгэ, түхэл ойлогохо далаа хүгжөөхэ	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, картон, гоёолто шүрэнүүд, бисер, фольга
НОЯБРЬ			
Амитад			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Гэрэй амитад» «Минсгэйин булэ»	Амитадые бэме, бэмын хубинуудые зүбоор дамжуулжа, бүтээжэ хургаха. Томо амитадые түхэл дууриан хэжэ	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, амитадай зурагууд, мулжнууд, нооно, шикэнүүд
2	«Табан хушуу мал» Тэмээн	Табан хушуу мал тухай мэдэсэ бүрдэхэ. Бүрдэмэл композици бүтээжэ шадаха далаа хүгжөөхэ. Гуринаар хубинуудые холбожо, хэб болон наринхан трубка хэрэглэн амитанай бэе, монсогойлгон талхаар толгой, модонүүд, шикэнүүд, хүд гарнуудые холбожо хургаха	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, 5 хушуу малай дүрэ зурагууд, мулжнууд, нооно, шикэнүүд
3	«Эрлэг амитад» Эрэн бар	Хэб дээрэ амитанай дүрэ түхэл харуулан талхаар бүтээжэ хургаха, үхибүүдэй ханал	Фартуугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка

		түрүүжээ, өөхдөөрнө онго маяг оруулжамьнэмэхдээ	аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаанууд, шобхонлон модолонууд, хуйхан хутаганууд, талха дээр зураг гаргах хэрэгсэлнүүд: нама, шетконууд, хуйхан нэрээ. Ээрлэг амтгадай дүрсэ мулжанууд, фотозурагууд
4	«Халуун ороной амтгада» Мэлхэйнууд	Мэлхэйн бие кубин хувцарь холбожо бүтээхэ, хабтагайлжа, холбожо, шажаа нургах, эдэрб язга маягаар (мүлхнэж ябанан нэлхэй, айжа соншонон, гайхаж байнан мэлхэйгүүдэе) харуулжа нургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаанууд, шобхонлон модолонууд, хуйхан хутаганууд, далайн ракушканууд, багхан шулуу болон ондоо хэрэгсэлнүүд. Халуун ороной амтгадай дүрсэ мулжанууд, фотозурагууд

ДЕКАБРЬ

Үбэл

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэгсэл хэрэгсэлнүүд
1	«Үбэл ерөбэ» «Шадгэ ой»	Рельефно онго арга шудалаага үргэлжлүүлхэ. Ухибүүдэе өөхдөөрнө онго арга, ялангууяа бэлдүүлхэ. Танил мэдээ гуримуудыг шэнэ байдалда хэрэгсэл шадха далай хүтөөхэ, мүн стека хэрэглэн угалза гарган гоожио нургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, фольга, гооолтын зуйл хэрэгсэлнүүд. «Үбэл» гэдэн сэдэбээр фотозурагууд
2	«Үбэлэй нааданууд»	Цивилдэр, конус түхэлтэй талхаар бүтээхэ шадха хүтөөхэ. Бөөмн, гарнуудай, хүлнүүдэй урагшаа, хойшоо, хажуу тээшэ хүлэнхэе харуулжа дамжуулах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаанууд, пенопласт, итулканууд «Үбэлэй нааданууд» гэдэн сэдэбээр фотозурагууд
3	«Сагаан Үбэлэй дархалдаг газар»	Ухибүүдэй баялаар бүтээхэ ажамбуулга	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, трафарет болон

			формонууд, шобхонлон модолонууд, бирэ, хуйхан хабтагууд г.м., гооолтын хэрэгсэлнүүд
4	«Шэнэ жэлэй нааданхайнууд» Жабар үбэл Саган хүүхэн	Талхаар бүтээлгэн холмог онго аргатай танилсуудыг үргэлжлүүлхэ, хүнэй дүрсэ бүтээхэ мэдээ, шадбари болон далай хүтөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, картон, Гооолто шүрэнүүд, бисер, фольга. Нааданхайнуудай дүрсэ зурагууд

ЯНВАРЬ

Буряад эдэн ба амбарта

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэгсэл хэрэгсэлнүүд
2	«Сагаан эдэн» Үрмэ	Бүтэн нэгэ хубиһаа юумэ бүтээхэ шадбари хүтөөхэ, онго маягмьн харуулжа шадха далай, эсжэ хубиһуудыг хонхорлон оруулжа бүтээхэ шадбари хүтөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека гудал ручка, харандаанууд. «Сагаан эдэн» гэдэн сэдэбээр зурагууд
3	«Буряад эдэн» «Боово»	Юумснэй, дүрсэнүүдэй дээгэ талхыг хургануудараа мүлхэжэ, мүлгээр болгохыг нургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, боовонуудай зурагууд
4	«Буряад амбарта» «Тагша»	Талхаар бүтээлгэн амбартануудыг стека хэрэглэн угалзатуулан хэтүүлхэ, нэмжэ, дээрхэнь нжага гу, али хонхорлонон рельеф хэжэ нургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Буряад амбарта» сэдэбээр зурагууд

ФЕВРАЛЬ

Буряад хубсхан

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэгсэл хэрэгсэлнүүд
1	«Буряад угалзнууд, хэвүүд»	Бхэн модон пластиканууд дээр хэб зурагаар талхыг угалзатуулан нжага нургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршууланууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Буряад угалза хэвүүд» сэдэбээр зурагууд. Ухибүүн бүхэндэ модон хабтагай пластика
2	«Эрэ хүнэй»	2-3 хубиһаа бүрхэлгэн дэгэл болон хубсхануудыг бүтээжэ нургах. Зай	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка

	хубсахан» «Дэгсэл»	харуулан композици зөхөхө аргатайгаар юуны харуулха шалабардаа хургаха	аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Эрэ хүний хубсахан» сэдэбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утганы лентэнууд
3	«Эхэвэр хүний хубсахан» «Уужа»	Цилиндэр тухалтэйгөөр талхала хабтагайлжа, тэрэнээ хабтаглан лентэ болгоод, хубсаханай зүйл зүбөөр холбон хэсэг хургаха. Зүбөөр, нягтаар, наймаар холбоонуудаа хэвчлэн анхрал төбиха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Эхэвэр хүний хубсахан» сэдэбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утганы лентэнууд, биеер г.м. хэрэгсэлнүүд
4	«Бураад малгай»	Монсофигоро, хабтагилгаха, шэмсэн суглууха, татажа хуниаха, онсо тухал формо оруулжа шалаха далануудыг хүгжөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Бураад малгай» сэдэбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утганы лентэнууд, мушине, гооолтын зүйлнүүд
MART			
Хабар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Хабар ерээ» Үхэбүүдэй суг ажил	Олон адли талхан зүйлнүүдтээ хабарай дүрэ образ харуулжа, шимар шэмжлэжэ дамжуулжа арга шалаала хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Хабар ерээ» сэдэбээр зурагууд, орсодог пленко, хэб шабаонууд, хабтагилгаха модон хэрэгсэлнүүд
2	«Эжын найндэр» Эжэдээ шлана малгай	Олон янзын талхан хубинуудлаа бүриддүүжэ, утгала хэвчлүүдээр гооон шэмжлэжэ, хэб каркас дээрэй харуулан юумэнүүдыг бүтээжэ, онол аргануудыг зохиоор тааруулан, рельефнэ бүтээлнүүдыг хэсэг хургаха, далаа хүгжөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, шланын хэб, гооолтын зүйл хэрэгсэлнүүд (биеер, шүрэнүүд, фольга г.м.)
3	«Дулаан орон руу шидэхгэ шубууд» Нутагтад ниндэн	Өөрчлөгөө ханамжа дамжуулжа, уран аргануудыг бодэрон хэрэглэжэ, элдэб хэрэгсэл болон зүйлнүүдыг хэрэглэхэе хурган үргэлжлүүдэхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан,

	ерээ»		хабтагай модонууд, стека, шубуудай дүрэ зурагууд, гооохо зүйл хэрэгсэлнүүд, шубуунай уд, намарнуудай ялан, г.м.
4	«Үбэлжэдэг шубууд» Алива борбилгоо	Үхэбүүдэй хэвчлэн бүтээлнүүдыгөө илгэн элсэжэ, ондоо маягтай болгожо хургаха. Хэсэг ажалла түсэлжэжэ, дунгын тодоор элэрүүлэн хаража, тэрэнээ хүрээ шалабары хүгжөөн хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, шубуудай дүрэ зурагууд, гооохо зүйл хэрэгсэлнүүд, шубуунай уд, үрлэ болон борбоосгойнууд г.м.

АПРЕЛЬ

Амнды ба амнгүй байгали

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Хорхой шумууд» Зуги сэгэг хоер	Хубинуудыг холбожо ишилүүдэн, хэмжээгээрнэ зүбөөр талруулан, наймаарта холбожо шалаха далаа бэжинүүлэх, хэвчлэн бүтээл тухайгаа уран наймаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хөөржэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, дүрэ зурагууд, гооохо зүйл хэрэгсэлнүүд, байгалин зүйлнүүд г.м.
2	«Замбуулан» Юртэмснүүд	Бүмбэрэг юртэмсэн, замбууланай, оло мүшэдэй хүдэлөөсэ, онсо маяг харуулан, талхаар рельефнэ бүтээл хэсэг аргануудыг бэжинүүлэх, хэвчлэн бүтээл тухайгаа уран наймаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хөөржэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, юртэмснүүдэй дүрэ зурагууд, гооохо зүйл хэрэгсэлнүүд, байгалин зүйлнүүд г.м.
3	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амнгүй байгали)	Хүмүүжүүлгэ хуралсалай ажамбуулга дэшилүүлхын тула элдэб олон янзын онол аргануудыг хэрэглэжэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дүрэ зурагууд, гооохо зүйл хэрэгсэлнүүд, байгалин зүйлнүүд г.м.
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амнгүй байгали)	Талхаар бүтээжэ ажалла элдэб янзын онол аргануудыг хэрэглэжэ, үхэбүүдэй урма зориг дэшилүүлэхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дүрэ зурагууд, гооохо зүйл

			Хэрэгсэлүүд, байгалийн зүйлсүүд г.м.
МАИ			
Байгалийн далай			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
1	«Байгалийн Ургамалтай байгааг» Алирхатай турсууг	Шинэ шилдэг бүрэн бадарчлын ажлалт далай шадабари хүгжөөн бэлтгүүлэх	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетик ариуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гооцоо зүйл хэрэгсэлүүд, байгалийн зүйлсүүд г.м.
2	«Амгалай байгааг» «Баабгай»	Эдгэр хэрэгсэлээ гараан юмзнуудээр шинэ юмз бүтээж, оолдоо тодорхой дүр образ зохион харуулгада зүйлс, харуулах.	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетик ариуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гооцоо зүйл хэрэгсэлүүд, байгалийн зүйлсүүд г.м.
3	«Уян дорхи байгааг» «Нерен» Хаб загалан	Байгалийн далайд, байгалийн ухибуудай хонирхол татуулах. Бүрдэмэл композици бүтээгдүүдийг хэс шадабари хүгжөөж Хэвн бүтээл тухайгаа уран хайсанаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хооржжог хургах	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетик ариуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гооцоо зүйл хэрэгсэлүүд, байгалийн зүйлсүүд г.м.
4	«Булгэмэй хамта худалдэри» Павно «Озеро Байсал»	Хэвн байсан ажлаа аялгалан хооржжог арга ояньо хэрэглэж, ухибуудай холбоо хэлэлгэ хүгжөөж, шинэ үгзнуудээр танилсуулах, хэлмөн бэлтгүүлэх	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетик ариуулинууд. Үнгэ оруулан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гооцоо зүйл хэрэгсэлүүд, байгалийн зүйлсүүд г.м.

**Модуль «Нэем даралт»
«Фелтинг» (6-7 лет)**

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд

1	Танилсалга «Намарай байгааг»	Ухибуудые ноонотой ба ноононой шилжлэж танилсуулах. Нооноор зураг зураха техниктэй танилсуулах. Искусство ноонохол түрүүлэх, ухибуудай уран хайсанай ба творческо бэлтг хүгжөөж. Зурагай үнгэ тааруулжа хургах. Нооно татажа, татажа хургах Намарай байгааг харуулан зураг бүтээж Гарай моторико хүгжөөж Нягтаар, хэвн байсан ажлаа дүүргэж гэж оролдохмөн хүмүүжүүлэх Байгалийн дуртайгаар хүмүүжүүлэх	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама, намарай байгааг харуулан зураг.
2	Огородой эдэ	Нооноор зураг зураха техниктэй танилсуулга үргэлжлүүлэх Нооно монсогойлах, мушхага гэжн шинэ аргандула хургах. Шинэ аргандуудай тунаар огородой эдэ харуулан зураг бүтээж.	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама, огородой эдэ харуулан зураг.

ОКТАБРЬ

Мини гэр бүл

1	Нэем гэр	Нооноор зураг зураха техниктэй танилсуулга үргэлжлүүлэх Нэем гэр тухай ухибуудай хооржжог үгзэ Зурагай үнгэ тааруулжа хургах Арадайнгаа ёно заншалда дуртайгаар хүмүүжүүлэх	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама, нэем гэр харуулан зураг.
2	Модон гэр	Нооноор зураг зураха техниктэй танилсуулга үргэлжлүүлэх Модон гэр тухай ухибуудай хооржжог үгзэ Зурагай үнгэ тааруулжа хургах Арадайнгаа ёно заншалда дуртайгаар хүмүүжүүлэх	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама, нэем гэр харуулан зураг.

НОЯБРЬ

Амгала

1	Минсгэй	Ухибуудай нооноор зураг зураха дадал бүрдэлгэ Амгала дуртайгаар хүмүүжүүлэх	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама, минсгэй харуулан минсгэйгэй зураг.
2	Табан хушуун мал (морин)	Ухибуудай нооноор зураг зураха дадал бүрдэлгэ Ухибуудые табан хушуун малтай танилсуулга Арадайнгаа ёно заншалда дуртайгаар хүмүүжүүлэх	Үнгэ бүрний нооно, картон, хайша, шилтэй рама Жисэ харуулан зураг.

ДЕКАБРЬ

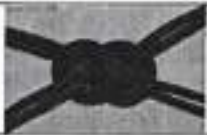

УБЛА			
1	Үбэлэй байгаали	Үхибүүдые «нойтон нооно даралга» гэһэн техникстэй танилсуулха Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ Үбэлэй байгаали тухай хөөржэ үгэхэ Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Ойтолгоһи һонирхол хүгжөөхэ ба гарай моторико хүгжөөхэ Нагтаар, хэжэ байһан акаала дүүргэхэ гэжэ оролдохыень хүмүүжүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Үбэлэй нааданууд «Снеговик»	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал хүгжөөн үргэлжлүүлхэ Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан үбэлэй байгаалитай зураг.
ЯНВАРЬ			
Бурнад элээн ба амһарта			
1	Бурнад элээн (бууза, бооно)	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал хүгжөөн үргэлжлүүлхэ Бурнадуудай элээн хоол тухай үхибүүдтэ хөөржэ үгэхэ Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Бурнад амһарта	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал хүгжөөн үргэлжлүүлхэ Бурнад арадай амһартатай үхибүүдые танилсуулха Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан үбэлэй байгаалитай зураг.
ФЕВРАЛЬ			
Бурнад хубсаһан			
1	Бурнад угалзанууд, хээнүүд	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал хүгжөөн үргэлжлүүлхэ Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ Бурнад угалзануудтай танилсуулха Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Бурнад хүнэй хубсаһан	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал хүгжөөн үргэлжлүүлхэ Бурнад арадай хубсаһан тухай хөөржэ үгэхэ Нооноор зураха дадал бэхжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан

	Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	үбэлэй байгаалитай зураг.	
МАРТ			
Хабар			
1	Хабарай сэгсүүд	Үхибүүдые «хуурай нооно даралга» гэһэн техникстэй танилсуулха Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Творческо бодол ба тухайха шадабари хүгжөөхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, Жэшээ харуулан зураг.
2	Эжылээ бэлэг	Үхибүүдые «хуурай нооно даралга» гэһэн техникстэй танилсуулха үргэлжлүүлхэ Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Творческо бодол ба тухайха шадабари хүгжөөхэ Эжылээ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, жэшээ харуулан зураг.
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амигуйбайгаали			
1	Эрбээхэй	Үхибүүдэй «хуурай нооно даралга» гэһэн дадал бэхжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, Жэшээ харуулан зураг.
2	Һархяг	Үхибүүдэй «хуурай нооно даралга» гэһэн дадал бэхжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, Жэшээ харуулан зураг.
МАЙ			
Байгал далай			
1	Байгалдай эрьсын нара сэгсүүд	Үхибүүдэй нооноор зураг зураха дадал бэхжүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, картон, хайша, Жэшээ харуулан зураг.
2	Периэ	Үхибүүдэй нойтоор нооно дараха дадал бэхжүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрини нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулан зураг.

Модуль «Шэдигт бүүд»
«Изделия из конского волоса» (6-7 лет)

№	Сэдэв	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлүүд
Сентябрь			
1	Танилсалга. Морин – буряадай эрдэни 	Үхибүүдэд морин тухай хөөрөж үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһэнгэй ба үһэнгэй шэжэгтэйн танилсуулха, мориной үһөөр хэлдэйн бүтээлүүдтэ һонирхол татуулха. Үхибүүдэй уран найханай ба творческо бэлэг, гарай моторико хугжоохэ. Буряад арадай ёһо заншалда хамжуулха.	Мориной үһэн
2	Танилсалга. Мориной үһ гүрэлгэ 	Үхибүүдые мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ аргаар аргануудаар танилсуулха.	Мориной үһэн, һам, хайша
Октябрь			
1	Ташуур 	Үхибүүдые ташуур гэжэ үгэтэй танилсуулха. Мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, ташуур хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
2	Гоболтын сасаг, залаа 	Үхибүүдые сасаг, залаа гэжэ үгэнүүдтэй танилсуулха. Мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, сасаг, залаа хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
Ноябрь			
1	Һахоуһан 	Үхибүүдые һахоуһан гэжэ үгэтэй танилсуулха, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, һахоуһан хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
2	Һахоуһан 		

			
Декабрь			
1	Гоболто 	Үхибүүдые гоболто гэжэ үгэтэй танилсуулха, удхыень ойлуулжа үгэхэ.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
2	Гоболто 	Үхибүүдые мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, гоболто хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
Январь			
1	Гарай гоболто 	Үхибүүдые мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, гарай гоболто хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшгэ харуулан зураг
2	Гарай гоболто 		
Февраль			
1	Үлэм 	Үхибүүдые үлэм гэжэ үгэтэй танилсуулха, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлэм хэжэ һургаха.	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшгэ харуулан зураг
2	Үлэм 	Картон дээрэ наажа һургаха.	
Март			
1	Жаргалай үлэм 	Үхибүүдые үлэм гэжэ үгэтэй танилсуулга үргэлжлүүлхэ, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһ һамнажа, үнгэнь тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлэм хэжэ	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшгэ харуулан зураг
2	Үһанай үлэм		

		<p>hургахa</p> <p>Картон дээр няаха дадал үргэлжлүүлэх</p>	
Апрель			
1	<p>Мүнгэнэй үлэм</p> 	<p>Үхибүүдмэ үлэм гэжэ үгтэй тангсуулга үргэлжлүүлэх, удхмөн тайлбарилжа үгэхэ.</p> <p>Үхибүүдмэ морингой үлэм хаанажа, үлгэмэ тавруулжа, мушхаха, эмвхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлэм хэжэ hургахa</p>	<p>Морингой үлэм, нам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулхан зураг</p>
2	<p>Аза талаанай үлэм</p> 	<p>Картон дээр няаха дадал үргэлжлүүлэх</p>	
Май			
1	<p>«Хонингой эбэриүүдэ гэнэн угалза»</p> 	<p>Үхибүүдмэ «Хонингой эбэриүүдэ гэнэн угалзатай тангсуулха, удхмөн тайлбарилжа үгэхэ»</p> <p>Үхибүүдмэ «хонингой эбэриүүдэ гэнэн угалза хэжэ hургахa</p> <p>Картон дээр няаха дадал үргэлжлүүлэх</p>	<p>Морингой үлэм, нам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулхан зураг</p>
2	<p>«Хонингой эбэриүүдэ гэнэн угалза»</p> 		

Авторы:

Доржиева Амгалан Аюшеевна, высшее
 Анзанова Биликма Дондогдоржиевна, высшее
 Ахмадеева Гульнара Газизжановна, высшее
 Буддеева Сэсэгма Шираповна, среднее-специальное